

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE

NÁRODOHOSPODÁRSKA FAKULTA

Evidenčné číslo: 101006/B/2024/36145173622239492

ROZPOČTOVÉ HOSPODÁRENIE VYBRANEJ OBCE

Bakalárska práca

2024

Gabriela Tereková

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
NÁRODOHOSPODÁRSKA FAKULTA

ROZPOČTOVÉ HOSPODÁRENIE VYBRANEJ OBCE

Bakalárska práca

Študijný program: Financie, bankovníctvo a poisťovníctvo

Študijný odbor: ekonómia a manažment

Školiace pracovisko: Katedra financií

Vedúci záverečnej práce: Mgr. Jana Skýpalová

2024

Gabriela Tereková

Čestné vyhlásenie

Čestne vyhlasujem, že som záverečnú bakalársku prácu vypracovala samostatne a všetky použité zdroje som uviedla v zozname použitej literatúry.

POĎAKOVANIE

Týmto spôsobom by som rada poďakovala vedúcej bakalárskej práce pani Mgr. Jane Skýpalovej za jej odborné vedenie, pripomienky, podporu a poskytnutie cenných rád pri vypracovaní bakalárskej práce. Poďakovanie patrí aj zamestnancom obecného úradu v Pohorelej za ich ochotu pri poskytovaní materiálov.

ABSTRAKT

TEREKOVÁ, Gabriela: *Rozpočtové hospodárenie vybranej obce*. – Ekonomická univerzita v Bratislave. Národohospodárska fakulta; Katedra financií. – Vedúca záverečnej práce: Mgr. Jana Skýpalová. - Bratislava: NHF EU, 2024, 39 strán

Bakalárska práca sa zameriava na problematiku hospodárenia obce a finančnú analýzu príjmov a výdavkov obce. Cieľom práce je zobrazenie vývoja rozpočtového hospodárenia vybranej obce a jeho zhodnotenia na základe príjmov a výdavkov obce za určité sledované obdobie. Práca obsahuje dve časti. Teoretická časť je zameraná na teoretický význam základných pojmov, definovanie obce ako subjektu územnej samosprávy a proces tvorby rozpočtu. Podrobnejšie rozoberá príjmovú a výdavkovú stránku rozpočtu. V praktickej časti sú priblížené základné informácie o obci Pohorelá, ktorá je subjektom skúmania bakalárskej práce. Práca analyzuje finančnú situáciu obce Pohorelá a komparuje ju s inými obcami, predikuje vývoj jej rozpočtu.

Kľúčové slová: rozpočtové hospodárenie, verejný rozpočet, územná samospráva, obec, príjmy obce, výdavky obce

ABSTRACT

TEREKOVÁ, Gabriela: *Budgetary management of the selected municipality*. – University of Economics in Bratislava. Faculty of National Economy; Department of Finance. – The head of final thesis: Mgr. Jana Skýpalová. – Bratislava: NHF EU, 2024, 39 pages

Bachelor thesis focuses on municipal management and financial analysis of municipal income and expenditure. The aim of the thesis is to show the development of the budgetary management of the selected municipality and its assessment based on the municipality's revenue and expenditure for a specific reference period. The bachelor thesis contains two parts. The theoretical part focuses on the theoretical meaning of basic concepts, the definition of a municipality as a local government and the process of budgeting. It discusses the revenue and expenditure side of the budget in more detail. The practical part presents basic information about the municipality of Pohorelá, which is the subject of the bachelor thesis. The thesis analyses the financial situation of the municipality named Pohorelá and it compares it with other municipalities, predicting the development of the municipality's budget.

Key words: budgetary management, public budget, local government, municipality, municipal revenues, municipal expenditures

ZOZNAM GRAFOV, TABULIEK, OBRÁZKOV A SCHÉM

SCHÉMY

SCHÉMA 1 ČLENENIA VEREJNEJ SPRÁVY	12
SCHÉMA 3 PRINCÍPY OBECNEJ SAMOSPRÁVY.....	14
SCHÉMA 4 ORGÁNY MIESTNEJ SAMOSPRÁVY	16
SCHÉMA 5 ROZPOČTOVÝ PROCES	19

TABUĽKY

TABUĽKA 1 POČET POSLANCOV URČENÝ POČTOM OBYVATEĽOV OBCE.....	17
TABUĽKA 2 ŠTRUKTÚRA MAJETKU OBCE POHORELÁ ZA ROKY 2015 – 2022 V EURÁCH	25
TABUĽKA 3 ŠTRUKTÚRA ZDROJOV OBCE POHORELÁ ZA ROKY 2015 - 2022 V EURÁCH	27
TABUĽKA 4 PRÍJMY ROZPOČTOVÝCH ORGANIZÁCIÍ OBCE POHORELÁ ZA ROKY 2015 - 2022 V EURÁCH.....	31
TABUĽKA 5 BEŽNÉ VÝDAVKY ROZPOČTOVÝCH ORGANIZÁCII OBCE POHORELÁ K 31.12. ZA ROKY 2015 - 2022 V EURÁCH	35
TABUĽKA 6 KAPITÁLOVÉ VÝDAVKY OBCE POHORELÁ ZA ROKY 2015 - 2022 V EURÁCH	36
TABUĽKA 7 FINANČNÉ ZDRAVIE OBCE POHORELÁ A OBCÍ OKRESU BREZNO ZA ROKY 2015 – 2022	41

GRAFY

GRAF 1 HOSPODÁRENIE OBCE POHORELÁ K 31.12. ZA ROKY 2015 - 2022 V EURÁCH	28
GRAF 2 BEŽNÉ PRÍJMY OBCE POHORELÁ K 31.12. ZA ROKY 2015 – 2022 V EURÁCH	30
GRAF 3 KAPITÁLOVÉ PRÍJMY OBCE POHORELÁ K 31.12. ZA ROKY 2015 - 2022 V EURÁCH	32
GRAF 4 PRÍJMOVÉ FINANČNÉ OPERÁCIE OBCE POHORELÁ K 31.12. ZA ROKY 2015 - 2022 V EURÁCH	33

GRAF 5 BEŽNÉ VÝDAVKY OBCE POHORELÁ K 31.12. ZA ROKY 2015 - 2022 V EURÁCH	34
GRAF 6 VÝDAVKOVÉ FINANČNÉ OPERÁCIE OBCE POHORELÁ K 31.12. ZA ROKY 2015 - 2022 V EURÁCH.....	37
GRAF 7 NÁKLADY A VÝNOSY OBCE POHORELÁ ZA ROKY 2015 – 2022 V EURÁCH	38
GRAF 8 VÝSLEDKY HOSPODÁRENIA OBCE POHORELÁ ZA ROKY 2015 - 2022 V EURÁCH	40

ZOZNAM SKRATIEK A SYMBOLOV

EÚ – Európska únia

FO – fyzická osoba

PO – právnická osoba

VÚC – vyšší územný celok

VZN – všeobecne záväzné nariadenie

ŠR – štátny rozpočet

OBSAH

ÚVOD.....	10
1. ROZPOČTOVÉ HOSPODÁRENIE OBCE	12
1.1 Charakteristika územnej samosprávy a obce	12
1.2 Tvorba rozpočtu	17
1.3 Príjmová stránka rozpočtu	19
1.4 Výdavková stránka rozpočtu	20
2. CIEĽ A METODIKA PRÁCE	22
2.1 Cieľ práce.....	22
2.2 Metodika práce a metódy skúmania	22
3. ROZPOČTOVÉ HOSPODÁRENIE OBCE POHORELÁ	24
3.1 Základná charakteristika obce Pohorelá	24
3.2 Majetok obce Pohorelá	24
3.3 Vývoj rozpočtu obce Pohorelá od roku 2015 do roku 2022	27
3.4 Výsledok hospodárenia – náklady a výnosy obce Pohorelá v rokoch 2015 - 2022....	37
3.5 Komparácia obce Pohorelá s ostatnými obcami okresu Brezno	40
3.6 Diskusia	43
ZÁVER	45
ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY	47

ÚVOD

Rozpočet je nástrojom riadenia obce a je nevyhnutný z hľadiska stanovenia príjmov a výdavkov. V rozpočte je zahrnuté detailne plánovanie, ktoré stanovuje zdroje príjmov a alokáciu výdavkov. Obce prostredníctvom rozpočtu realizujú ich základné úlohy. Podľa rozpočtu, ktorý obec prijala, hospodári a nakladá so svojím hnutelným a nehnuteľným majetkom a naplňa svoje právomoci, rozhoduje v otázkach o miestnych daniach a poplatkoch, a vykonáva ich správu.

Hlavným cieľom práce je zhodnotenie rozpočtového hospodárenia vybranej obce a zobrazenie vývoja rozpočtu.

Bakalárska práca je rozdelená do dvoch častí, teoretickej a praktickej časti. Cieľom teoretickej časti je definovať základné pojmy týkajúce sa problematiky hospodárenia obce a zobraziť proces tvorby rozpočtu. Cieľom praktickej časti je previesť teoretické poznatky do praktickej analýzy rozpočtového hospodárenia vybranej obce Pohorelá. V prvej časti bakalárskej práce sú definované základné pojmy pre správne pochopenie problematiky rozpočtového hospodárenia obce. Dôležitá je charakteristika pojmov územná samospráva a obec. V práci je venovaná pozornosť aj funkciám obce, aké služby má poskytovať, orgánom obce, ktorými sú obecné zastupiteľstvo a starosta obce. Zámerom je aj priblíženie procesu zostavovania rozpočtu, rozpočtový proces má centrálné stanovené pravidlá, ktoré vyplývajú zo zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy. Teoretická časť je uzatvorená príjmovou stránkou rozpočtu, odkiaľ obce získavajú zdroje na financovanie výdavkov, ktorým sa venuje v poslednej kapitole tejto časti.

Praktická časť práce sa venuje analýze rozpočtového hospodárenia vybranej obce Pohorelá v rokoch 2015 až 2022. V prvej kapitole praktickej časti práce sú zobrazené základné informácie o obci Pohorelá. V nasledujúcich kapitolách je pozornosť smerovaná na konkrétny vývoj rozpočtu od roku 2015 do roku 2022. Použité je porovnanie príjmov a výdavkov obce a vypočítaný výsledok hospodárenia za obdobie rokov 2015 až 2022. Informácie potrebné na analýzu hospodárenia obce Pohorelá sú čerpané z verejne dostupných dokumentov, ktoré sú uverejňované na stránku obce, a to sú záverečný účet a rozpočtové hospodárenie za daný rok, rozpočet obce a výročná správa. Bližšie informácie a materiály sú poskytnuté starostom obce a zamestnancami obecného úradu. V predposlednej kapitole je zobrazené porovnanie finančného zdravia obce Pohorelá

s priemerom finančného zdravia ostatných obcí v okrese Brezno a vyhodnotenie stavu, či je obec pod priemerom alebo nad, a čo je príčinou tejto odchýlky od priemeru. Posledná kapitola je venovaná zhodnoteniu rozpočtového hospodárenia obce a predikcii budúceho vývoja.

1. ROZPOČTOVÉ HOSPODÁRENIE OBCE

Prvá kapitola teoretickej časti je objasňuje základné pojmy potrebné na pochopenie problematiky rozpočtového hospodárenia obce. Vysvetľuje pojmy územná samospráva a obec ako subjekt územnej samosprávy. Kapitola rozoberá funkcie obce a jej orgány, ktoré potrebnejšie charakterizuje. Záverečné podkapitoly sa venujú príjmovej a výdavkovej stránke rozpočtu obce.

1.1 Charakteristika územnej samosprávy a obce

Štátna správa a samospráva patria medzi dva dôležité pojmy v rámci verejného sektora, ktoré treba spomenúť a rozlíšiť. Tieto dva subjekty sa odlišujú vo svojich funkciách, kompetenciách a úrovniach riadenia.¹

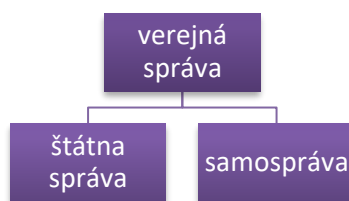

Schéma 1 členenia verejnej správy

Štátnu správu vykonávajú ústredné orgány štátnej správy alebo je vykonávanie prenesené na orgány územnej samosprávy. V takomto prípade ide o delegovanie a správu vykonávajú obce. Obec sa stáva tzv. predĺženou rukou štátu. Z tohto vyplýva, že obec vykonáva dva typy úloh. Prvý typ vzniká z vlastného kompetenčného rozsahu a druhým typom sú úlohy vyplývajúce z prenesenej štátnej správy. Základné kritérium na rozlíšenie je ustanovené v § 4 ods. 4 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení: „*Ak zákon pri úprave pôsobnosti obce neustanovuje, že ide o výkon prenesenej pôsobnosti štátnej správy, platí, že ide o výkon samosprávnej pôsobnosti obce.*“

„*Pod pojmom samospráva treba rozumieť výkon určitých presne vymedzených úloh správy štátu samostatnými, štátom uznanými verejnoprávnymi subjektmi*“.²

¹ ŽÁRSKA, Elena – PAPCUNOVÁ, Viera. *Komunálna politika*. Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM, 2021, s. 61. ISBN 978-80-225-4927-1.

² ŠKULTÉTY, Peter. *Základy verejnej správy*. Banská Bystrica: Fakulta politických vied a medzinárodných vzťahov UMB, 2001. s. 11. ISBN 80-8055-387-4.

Definície územnej samosprávy a obce sa podľa autorov rôznia, no podstata ostáva rovnaká. Ústava Slovenskej republiky³ vo svojej štvrtej hlave s názvom Územná samospráva uvádza, že obec je základom územnej samosprávy, a takúto samosprávu tvorí obec a VÚC. Ďalej článok 64 Ústavy Slovenskej republiky ustanovuje, že obce a VÚC predstavujú autonómne územné správne jednotky na území Slovenskej republiky, ktoré zoskupujú obyvateľov trvale bývajúcich na danom území obcí a VÚC.

Tri hľadiská územnej samosprávy:⁴

- V politickom kontexte je územná samospráva spôsobom, akým občania vykonávajú verejnú správu.
- V právnom kontexte je územná samospráva subjektom verejného práva s určitou mierou verejnej výkonnej moci.
- V územnom kontexte plní územná samospráva svoje povinnosti voči skupinám občanov, ktorí žijú na území samosprávy a zabezpečuje ich potreby.

Definícia obce podľa § 1 ods. 1 zákona č.369/1990 Zb. o obecnom zriadení je: „*Obec je samostatný územný samosprávny a správny celok Slovenskej republiky; združuje osoby, ktoré majú na jej území trvalý pobyt.*“ Z tohto zákona ďalej vyplýva, že obec má vlastné príjmy a majetok, s ktorými podľa určitých pravidiel musí hospodáriť. Obec má povinnosť sa starať o svoj majetok, územie a obyvateľov a zabezpečiť starostlivosť o ich rozvoj a potreby.

Funkcie obecnej samosprávy sa delia na: sociálnu, územno-technickú a ekonomickú funkciu.⁵ Sociálna funkcia sa zaoberá poskytovaním starostlivosti o občanov, ktorá je zabezpečovaná prostredníctvom konania obecného zastupiteľstva. Obec plní dôležitú úlohu pri podpore a zachovaní integrácie menších a zamedzovaní ich vylúčeniu zo spoločnosti obce. V rámci sociálnej funkcie má obec vytvárať vhodné prostredie, ktorým by bolo

³ Ústavný zákon č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky

⁴ HAMALOVÁ, Marta – BELAJOVÁ, Anna – ŠEBOVÁ, Miriam. *Komunálna ekonomika a politika*. Bratislava: Sprint dva, 2011, s. 31. ISBN 978-80-89393-38-1.

⁵ PEKOVÁ, Jitka. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. Praha: Management Press, 2004. s. 22-24. ISBN 80-7261-086-4.

zabezpečené zvyšovanie zamestnanosti. Cieľom obce je zlepšiť efektívnosť využitia ľudského kapitálu.

Územno-technická funkcia sa zaoberá rozmachom územia pôsobnosti obce. Obec by mala rozvíjať jej materiálno-technické zázemie. Ďalšou významnou súčasťou je podpora subjektov alokovaných v obci, ktoré vytvárajú ekonomickú štruktúru. Obec predstavuje základnú teritoriálnu jednotku v rámci štátu. Ustanovenie § 2 ods. 1 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení definuje územie ako: „*územný celok, ktorý tvorí jedno katastrálne územie alebo viac katastrálnych území.*“ Z tohto zákona vyplýva, že obec má ohraničené pole pôsobnosti a môže len na určenom území využívať svoje kompetencie.

Ekonomická funkcia je základnou funkciou obce. Obec na základe tejto funkcie zabezpečuje verejné statky. Je ňou určené, aké verejné statky bude poskytovať obec v súlade so zákonom, aké bude ich množstvo a kvalita. Obec môže využiť služby subjektov, ktoré nie sú súčasťou verejného sektora, ak by verejné statky boli týmto spôsobom zabezpečené efektívnejšie, čím by podporila možnosť vykonať podnikateľskú činnosť na území obce.

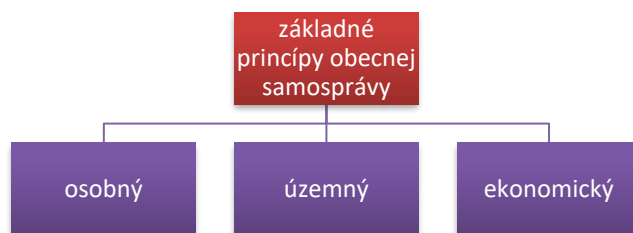

Schéma 2 princípy obecnej samosprávy

Podľa § 4 ods. 3 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení základnými úlohami sú:

- hospodárenie s hnutel'ným a nehnuteľným majetkom obce,
- zostavenie a prijatie rozpočtu a záverečného účtu obce,
- rozhodovanie o výške daní a poplatkov, ktoré plynú do rozpočtu obce ich administratíva,
- regulovanie ekonomických aktivít v obci,
- vytvorenie efektívneho systému monitorovania na samostatnú činnosť obce,
- realizácia stavebných projektov a starostlivosť o budovy, pozemky a cesty v správe obce,

- zabezpečovanie verejných služieb so zameraním na spracovanie odpadu, zachovanie čistoty, dodávanie vody, odvod odpadových vôd, poskytovanie osvetlenia obce a miestnej verejnej dopravy,
- ochrana podmienok pre zdravý štýl života obyvateľov a prostredia, v ktorom žijú, tvorba vhodných predpokladov pre vzdelávanie, osvetu, zdravotnú starostlivosť a i.,
- ochrana práv spotrebiteľa, správa trhových miest,
- zabezpečovanie a schvaľovanie plánov rozvoja územia obce,
- investovanie a podnikanie s cieľom naplniť potreby obyvateľov obce a prispievať k jej rozvoju,
- správa príspevkových a rozpočtových organizácií obce,
- príprava a usporiadanie hlasovaní, miestnych referend,
- udržiavanie verejného poriadku,
- zachovanie prírodných a kultúrnych hodnôt,
- poskytovanie sociálnej pomoci,
- overenie listín a podpisov,
- vedenie kroniky obce.

Z § 10 ods. 1 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení vyplýva, že orgány obce tvorí obecné zastupiteľstvo a starosta. Obecné zastupiteľstvo má právomoc zakladať potrebné orgány, definuje ich rozsah činností a taktiež má právomoc ich zrušiť.

Pre bezchybné vykonávanie samosprávy a efektívnu súčinnosť orgánov je nutná správna informovanosť orgánov ohľadom toho, aké sú kompetencie a určenie daného orgánu.⁶ Obecné zastupiteľstvo vykonáva podobné úlohy ako parlament, napríklad keď prijíma VZN. Starosta je podľa jeho slov miestny prezident, pretože je priamo volený na najvyšší post miestnej výkonnej moci, a v iných smeroch sa funkcia starostu podobá na funkciu, ktorú zastáva konateľ spoločnosti, pretože tak, ako konateľ spoločnosti je štatutárnym orgánom

⁶ BALÁŽOVÁ, Eva a kol. *Miestna samospráva – základné princípy fungovania II.* 2. vyd. Nitra: GARMOND Nitra, 2015. s.23. ISBN 978-80-89703-16-6.

spoločnosti, aj starosta je štatutárnym orgánom obce. Obecné zastupiteľstvo je prirovnávané k parlamentu, pretože je to kolektívny orgán volený v priamych voľbách a s parlamentom sa zhodujú aj vo funkcii reprezentatívnosti a hľadiska vymedzenia pôsobnosti.⁷

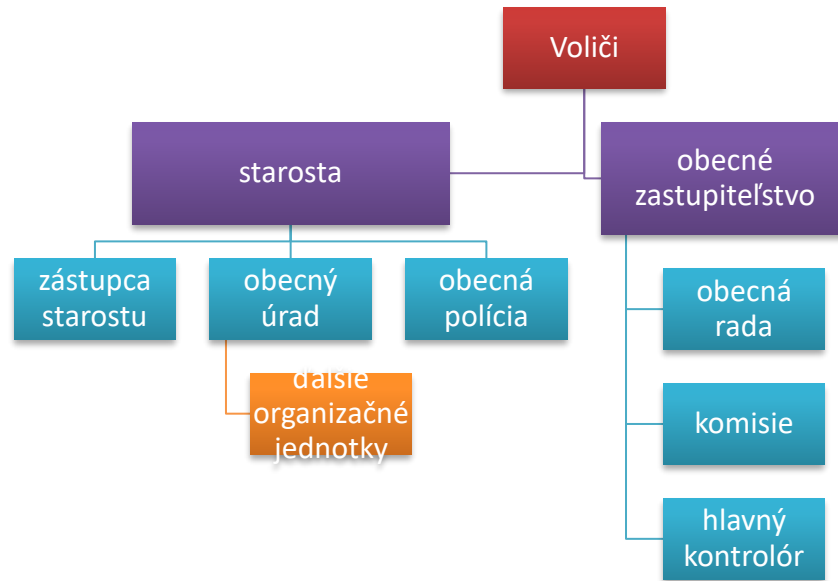

Schéma 3 orgány miestnej samosprávy⁸

Podľa § 13 ods. 1 a 4 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení starosta zastáva najvyššiu výkonnú funkciu obce a reprezentuje ju. Starosta má právomoc organizovať a usmerňovať schôdzky obecného zastupiteľstva a obecnej rady, riadi činnosti a zabezpečuje chod obce. Starosta v mene obce komunikuje a udržiava verejné vzťahy s inými štátnymi orgánmi, s právnickými a fyzickými osobami.

„Obecné zastupiteľstvo je zastupiteľský zbor obce zložený z poslancov zvolených v priamych voľbách obyvateľmi obce na štyri roky.“ Uvádza to § 11 ods. 1 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, ktorý ďalej tvrdí, že počet poslancov je vypočítaný a určený obecným zastupiteľstvom na základe aktuálneho počtu obyvateľov obce pred voľbami.

⁷ PALÚŠ, Igor. *Obecné zastupiteľstvo v systéme miestnej samosprávy*. In *Studia Prawnoustrojowe*. Olsztyn: Wydawnictwo Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, 2013. 12 s. ISSN 1644-0412

⁸ BALÁŽOVÁ, Eva a kol. *Miestna samospráva – základné princípy fungovania II*. 2. vyd. Nitra: GARMOND Nitra, 2015. 243 s. ISBN 978-80-89703-16-6.

Tabuľka 1 počet poslancov určený počtom obyvateľov obce

počet obyvateľov		počet poslancov	
od	do	od	do
-	40	3	3
41	500	3	5
501	1 000	5	7
1 001	3 000	7	9
3 001	5 000	9	11
5 001	10 000	11	13
10 001	20 000	13	19
20 001	50 000	15	25
50 001	100 000	19	31
100 001	-	23	41

Vlastné spracovanie podľa § 11 ods. 3 zákona č. 369/1990 o obecnom zriadení

Na miestnej úrovni sa pri voľbách uplatňuje jednoduchý väčšinový systém, sú jednokolové. „*Voľby na komunálnej úrovni sú jednokolové a nie je určené kvórum ani volebnej účasti ani získania počtu hlasov. Zjednodušene sa dá povedať, že aj jeden volič môže zvoliť či už starostu alebo poslancov obecného alebo miestneho zastupiteľstva.*“⁹

1.2 Tvorba rozpočtu

Rozpočet je: „*najdôležitejší dokument fungovania, existencie, ako aj efektívnosti hospodárenia obcí. Je to základný finančný plán každej obce na kalendárny rok, ktorý sa zostavuje v dvoch častiach – bežný a kapitálový rozpočet.*“¹⁰ Proces kreovania rozpočtu sa delí na 4 časti a rozpočet sa zostavuje na obdobie troch rokov. Hlavným významom rozpočtovej politiky obce je celý priebeh kreovania rozpočtu.

Z § 9 ods. 1 zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy vyplýva, že rozpočet sa zostavuje na viac období, a to najmenej na tri roky po sebe nasledujúcich rozpočtových rokoch. Rozpočet je to strednodobý ekonomický nástroj, pomocou ktorého obec uskutočňuje primárne úlohy a funkcie. Viacročný rozpočet znamená, že je zostavený na príslušný rok, na rok, ktorý nasleduje po príslušnom roku, a je taktiež zostavený na ďalší rok, ktorý nasleduje po uvedených predchádzajúcich dvoch rokoch.

⁹ NEUBAUEROVÁ, Erika a kol. *Financie územnosprávnych celkov: praktikum*. Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM, 2009, s. 46. ISBN 978-80-225-2690-6.

¹⁰ ŽÁRSKA, Elena – PAPCUNOVÁ, Viera. *Komunálna politika*. Bratislava : Vydavateľstvo EKONÓM, 2021, s. 61. ISBN 978-80-225-4927-1.

Rozpočet sa delí sa na: bežný rozpočet, kapitálový rozpočet a finančné operácie. Programový rozpočet obce znamená, že súčasťou musia byť aj programy. Cieľom rozpočtovania so zameraním na výsledky je doceliť hospodárnosť, efektívnosť a výkonnosť.

System by mal byť vhodne vypracovaný, mal by zabezpečovať kontrolu, pretože akékoľvek znefunkčnenie rozpočtovej politiky môže znamenať narušenie cieľov a mohlo by to ovplyvniť celkové fungovanie organizácie. Organizácia musí byť schopná efektívne viesť hospodárenie a odstraňovať riziká, prípadne zmierňovať dopady.¹¹

*„Rozpočtové pravidlá vychádzajú z rozpočtových zásad (napr. zásada reálnosti rozpočtu, zásada efektívnosti a účelnosti rozpočtu atď.) a predstavujú konkrétne pravidlá zostavovania, ale aj používania rozpočtu na všetkých úrovniach verejnej správy.“*¹²

Podľa prvej zásady sa má každý rok zostavovať a schvaľovať rozpočet a taktiež aj trojročný. Dôležité je, aby rozpočet bol reálny, založený na analýze. Rozpočet má byť vyrovnaný, aby bol zabezpečený rast obce. Ďalej má byť cieľuprimeraný a efektívny, aby služby, ktoré sú poskytované obyvateľom obce, boli kvalitné a v dostatočnom objeme. Posledná zásada hovorí o verejnosti rozpočtu kvôli kvalitnej kontrole.¹³

Rozpočtové pravidlá územnej samosprávy v prvom rade upravujú rozpočet obce a VÚC. Tieto pravidlá ďalej upravujú proces tvorby rozpočtu, pravidlá rozpočtového hospodárenia, zostavovania a schvaľovania záverečného účtu obce a VÚC. A v neposlednej rade upravuje financovanie a peňažné transakcie medzi rozpočtom štátu a nižšími územnými celkami, čiže rozpočtom obcí a VÚC, a nižšími územnými celkami navzájom. Taktiež upravuje finančné vzťahy medzi FO a PO a obcami a VÚC.¹⁴

¹¹ OLÁH, Michal, Lubomír ŠIDELSKÝ a Ľuboš CIBÁK. *Finančná kontrola*. Bratislava: Wolters Kluwer SR, 2018, s. 111-113. ISBN 978-80-8168-870-6.

¹² ŽÁRSKA, Elena a kol. *Verejná správa*. Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM, 2016. s. 236. ISBN 978-80-225-4228-9.

¹³ BALÁŽOVÁ, Eva a kol. *Miestna samospráva – základné princípy fungovania II*. 2. vydanie. Nitra: GARMOND Nitra, 2015, s. 170. . ISBN 978-80-89703-16-6.

¹⁴ MEDVEĎ, J. – NEMEC, J. a kol.: *Verejné financie*. Bratislava: Sprint dva, 2011. s. 315. ISBN 978-80-89393-46-6.

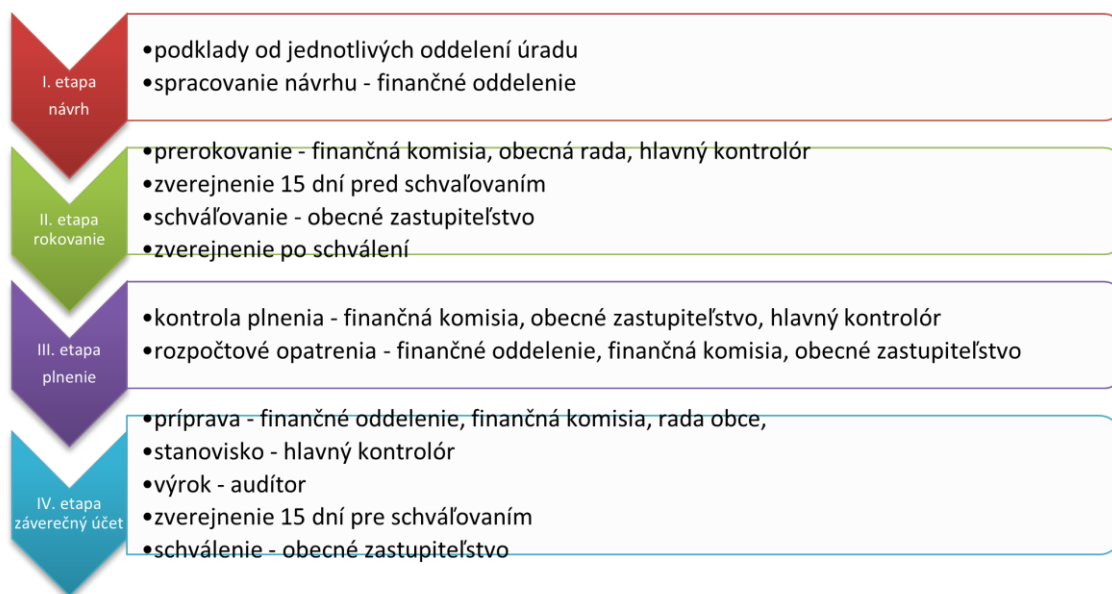

Schéma 4 Rozpočtový proces ¹⁵

1.3 Príjmová stránka rozpočtu

Bežný rozpočet je „bilanciou príjmov a výdavkov, z ktorých si obce financujú prevádzkové potreby, t. j. výkon originálnych a prenesených kompetencií.“¹⁶ Bežné príjmy sa členia na vlastné príjmy, ktoré môžu byť daňové alebo nedaňové, a cudzie príjmy.¹⁷ „Vlastné príjmy samospráv vo všeobecnosti odrážajú mieru finančnej sebestačnosti, teda schopnosť príslušnej vládnej úrovne zabezpečiť svoju činnosť mobilizáciou vlastného potenciálu.“¹⁸

Medzi vlastné daňové príjmy podľa zákona č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady patria výnosy miestnych daní a miestneho poplatku. Obec podľa tohto zákona môže podľa svojho uváženia ukladať a určiť výšku dane z nehnuteľnosti, a za špecifické služby. Významnú časť vlastných príjmov tvoria podiely na daniach v správe štátu, vyplýva to zo zákona č.

¹⁵ ŽÁRSKA, Elena – PAPCUNOVÁ, Viera. *Komunálna politika*. Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM, 2021, s. 71. ISBN 978-80-225-4927-1.

¹⁶ HAMALOVÁ, Marta, Anna BELAJOVÁ a Miriam ŠEBOVÁ. *Komunálna ekonomika a politika*. Bratislava: Sprint dva, 2011, s. 158. ISBN 978-80-89393-38-1.

¹⁷ KONEČNÁ VEVRKOVÁ, Ingrid. *Ekonomické minimum hlavného kontrolóra*. 3. vydanie. Bratislava: Wolters Kluwer SR, 2020, s. 173 – 174. ISBN 978-80-571-0109-3.

¹⁸ NEUBAUEROVÁ, Erika. *Finančné aspekty decentralizácie verejnej správy*. Bratislava, 2004, s. 7-8. Edícia: Habilitačné a inauguračné prednášky.

564/2004 Z. z. o rozpočtovom určení výnosu dane. Štát rozhoduje, ako sa táto daň prerozdolí medzi obce, ale používanie a určenie použitia výnosu z dane je v právomociach obce.

Medzi vlastné nedaňové príjmy patria príjmy z podnikania obce a príjmy z vlastníctva majetku a cudzie príjmy.¹⁹

Cudzie príjmy môžeme deliť z viacerých hľadísk, napríklad podľa toho, z akých zdrojov pochádzajú, tieto zdroje alebo z pohľadu návratnosti. Získané zdroje sa využívajú hlavne na podporu programov rozvoja obce. Ako najvýznamnejšie cudzie zdroje uvádza dotácie zo štátneho rozpočtu, dotácie, ktoré plynú z rozpočtu VÚC, inej obce a EÚ s konkrétnym účelom.²⁰

Na označenie nenávratných cudzích zdrojov môžeme používať pojmy dotácia, transfer a grant. Ide o finančný zdroj, na ktorý miestna samospráva nemá vplyv, a jeho výška závisí od rozhodnutí inej časti verejného sektora.²¹

Kapitálový rozpočet je „bilanciou príjmov a výdavkov súvisiacich s rozvojovými potrebami obce, ktoré majú investičný charakter.“²² Z tohto rozpočtu je financované rozširovanie majetku obce, stavba budov, obytných jednotiek, rozvoj infraštruktúry, čím je zabezpečený rast jeho hodnoty. Predajom hmotného majetku, akcií a podieloch na majetku obec vytvára vlastné príjmy kapitálového rozpočtu. Obce prostredníctvom týchto príjmov a kapitálových transferov zabezpečujú realizáciu projektov, zameraných na rozvoj obce.

1.4 Výdavková stránka rozpočtu

„Výdavky územnej samosprávy sú vždy limitované príjmovou časťou rozpočtu. To znamená, že obce aj samosprávne kraje musia racionálne vynakladať svoje prostriedky.

¹⁹ KONEČNÁ VEVERKOVÁ, Ingrid. *Ekonomické minimum starostu*. Bratislava: Wolters Kluwer SR, 2015, s. 202-203. ISBN 978-80-8168-173-8.

²⁰ KONEČNÁ VEVERKOVÁ, Ingrid. *Pravidlá rozpočtovej zodpovednosti a návratné zdroje financovania obce. Právo pre ROPO a obce v praxi: mesačník plný odborných informácií pre rozpočtové, príspevkové organizácie a obce*. Bratislava: Wolters Kluwer, 2015, 8(7-8).

²¹ NEUBAUEROVÁ, Erika. *Finančné aspekty decentralizácie verejnej správy*. Bratislava, 2004, s. 24. Edícia: Habilitačné a inauguračné prednášky.

²² HAMALOVÁ, Marta, Anna BELAJOVÁ a Miriam ŠEBOVÁ. *Komunálna ekonomika a politika*. Bratislava: Sprint dva, 2011, s. 158 – 165. ISBN 978-80-89393-38-1.

Hospodárne a efektívne plánovanie výdavkovej časti rozpočtu je dôležitá úloha pre každú územnú samosprávu.“²³

Výdavková časť sa povinne skladá z dvoch zložiek: bežné výdavky a kapitálové výdavky. Obligatórnymi sú označované bežné výdavky, patria sem výdavky na platy a mzdy samosprávnych činiteľov a zamestnancov, finančné záväzky za poistenie, úhrada nákladov za využívanie cudzích finančných zdrojov, platby za tovary a služby.²⁴

Kapitálovými sú tie výdavky, ktoré trvajú dlhšie ako jedno rozpočtové obdobie. Sú to výdavky vo forme investícií a smerujú na podporu konkrétnych projektov najmä tých, ktoré majú zabezpečiť rozvoj obce.²⁵

Z § 7 ods. 1 zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy vyplýva, že finančné prostriedky rozpočtu by mali byť použité na financovanie záväzkov obce, ktoré vyplývajú z konkrétnych predpisov, záväzkov zo spolupráce s inými obcami. Ďalej má byť uhradený výkon právomocí obce. Tieto finančné prostriedky smerujú aj k rozpočtovým a príspevkovým organizáciám obce. Uhrádzané sú náklady, ktoré vznikajú z preneseného výkonu štátnej správy, patria sem výdavky, ktoré smerujú do školstva, matriky, zdravotníctva a pod. Zabezpečujú financovanie medzinárodnej spolupráce, spolupráce s VÚC, inými obcami a osobami, ktoré sa podieľajú na vykonávaní spoločných úloh. Vyplácané sú záväzky voči bankám, splácajú úroky, pôžičky a návratné finančné výpomoci. Medzi výdavky patria aj výdavky spojené s vydávaním cenných papierov a uhrádzanie ich výnosov, výdavky na riadenie, udržiavanie a rozvoj majetku, ktorý je vo vlastníctve obce a cudzieho majetku, ktorý obec účelne využíva a iné výdavky.

²³ KOREŇOVÁ, Darina. *Vybrané kapitoly z verejných financií II*. Košice: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach Vydavateľstvo ŠafárikPress. 2022. s. 57. ISBN 978-80-574-0104-9. (e-publikácia)

²⁴ ŽÁRSKA, Elena – PAPCUNOVÁ, Viera. *Komunálna politika*. 2. prepracované vydanie. Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM, 2021, s. 81. ISBN 978-80-225-4927-1.

²⁵ KOREŇOVÁ, Darina. *Vybrané kapitoly z verejných financií II*. Košice: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach Vydavateľstvo ŠafárikPress. 2022. s. 57. ISBN 978-80-574-0104-9. (e-publikácia)

2. CIEĽ A METODIKA PRÁCE

2.1 Cieľ práce

Cieľom práce je zhodnotiť rozpočtové hospodárenie obce Pohorelá. Hospodárenie je komplex činností, ktoré obec realizuje, aby dosiahla zabezpečenie potrieb občanov obce a svoj rast.

Čiastkovým cieľom práce je v prvej kapitole definovať a vysvetliť základné pojmy. Pre správne chápanie problematiky je potrebné vysvetliť pojem obec a vedieť rozlíšiť pojmy štátna správa a územná samospráva. Cieľom je uviesť, aké funkcie obec vykonáva a na akých základných princípoch funguje, kto patrí medzi orgány obce a aké sú ich právomoci. Cieľom je zachytiť proces tvorby rozpočtu a priblížiť zásady, ktoré je potrebné dodržiavať pri jeho tvorbe. Čiastkovým cieľom praktickej časti je analyzovať vývoj rozpočtu obce v časovom rozpätí od roku 2015 do roku 2022, s dôrazom na príjmy a výdavky. Ďalším čiastkovým cieľom je identifikovať zdroje financovania a analyzovať spôsob ich alokácie. Čiastkovým cieľom je komparácia obce Pohorelá s priemerom ostatných obcí v okrese Brezno pomocou finančného ukazovateľa finančné zdravie a navrhnutie možných smerov ďalšieho rozvoja obce.

2.2 Metodika práce a metódy skúmania

Práca je zostavená z dvoch častí, z teoretickej a z praktickej.

V prvej časti sme vyhľadali a našudovali dostupnú bibliografiu, internetové zdroje a odborné články vedeckých časopisov. Dôkladne sme sa oboznámili s existujúcimi právnymi normami, čiže s Ústavou Slovenskej republiky, zákonmi a nariadeniami. Na základe týchto zdrojov sme definovali základné pojmy, vysvetlili proces tvorby rozpočtu, princípy a zásady jeho tvorby, ktoré je nutné dodržiavať pri jeho plánovaní a zostavovaní.

Pri vypracovaní praktickej časti sme sa zamerali na hodnotenie a analýzu vývoja rozpočtu obce Pohorelá od roku 2015 do roku 2022. Zhromaždili sme relevantné údaje o rozpočte obce Pohorelá za obdobie roku 2015 až 2022. Následne sme preskúmali, aké vysoké príjmy a výdavky má obec za sledované obdobie siedmich rokov. Okrem konkrétnych finančných údajov sme zisťovali zdroje týchto príjmov a ich konkrétne umiestnenie. Posúdené sú výsledky hospodárenia za toto obdobie. Údaje na vypracovanie tejto časti a vytvorenie schém, tabuliek a grafov boli získané z webovej stránky obce

a z iných dostupných internetových zdrojov, ktoré poskytujú informácie o rozpočtových hospodáreniach obcí Slovenskej republiky. Taktiež prebehla komunikácia so zamestnancami obecného úradu aj so starostkou obce, ktorá poskytla údaje, ktoré nie sú verejne dostupné, najmä informácie o projektoch, ktoré v súčasnosti prebiehajú a v blízkej budúcnosti plánujú. Na porovnanie obce s priemerom ostatných obcí okresu Brezno sme použili ukazovateľ finančné zdravie, ktorý vypovedá o tom, ako udržateľne dokážu obce hospodáriť. Tento ukazovateľ nevypovedá o efektívnosti, ale je zameraný na posúdenie schopnosti obcí hospodáriť v ďalších rokoch. Hodnoty ukazovateľa boli čerpané z dostupného internetového zdroje, z daných hodnôt bol vypočítaný priemer ostatných obcí okresu Brezno a bol porovnaný v tabuľke s hodnotami finančného zdravia obce Pohorelá.

V teoretickej časti bola použitá metóda analýzy. Prostredníctvom tejto metódy sme získali poznatky zo zdrojov, ktoré sa tejto problematike venujú. V praktickej časti sme aplikovali metódu finančnej analýzy, ktorou sme detailne preskúmali údaje o finančnej situácii obce Pohorelá za obdobie rokov 2015 až 2022. Pomocou metódy komparácie sme porovnali finančné zdravie obce Pohorelá s priemerom ostatných obcí okresu Brezno. Táto metóda porovnávaní nám umožnili získať lepší prehľad a priniesla možnosť porovnania schopnosti obce Pohorelá hospodáriť udržateľne s ostatnými obcami okresu Brezno. Pomocou metódy dedukcie sme zhodnotili celkovú finančnú situáciu a predikovali vývoj.

3. ROZPOČTOVÉ HOSPODÁRENIE OBCE POHORELÁ

3.1 Základná charakteristika obce Pohorelá

Obec Pohorelá leží v regióne Horehronie v Horehronskom podolí. Táto obec vznikla valašskou kolonizáciou a prvá písomná zmienka o obci je z roku 1612. Obec mala existovať už v 11. storočí, ale traduje sa, že túto obec spolu s jej občanmi mal vyhubiť mor.

Jej názov sa postupne rokmi menil. Z pôvodného názvu Pohorelá vznikol pridaním ďalšej hlásky „l“ názov Pohorellá. V roku 1906 bol na dva roky zmenený na Garamkóho. A od roku 1908 do konca 1. svetovej vojny niesla názov Koháryháza. V 1918 dostala opäť svoje pôvodné pomenovanie Pohorelá, ktoré je používané aj v súčasnosti.

Obec spadá pod okresné mesto Brezno v Banskobystrickom kraji. Od okresného mesta je vzdialená 32 km a od krajského mesta 76 km. Súčasťou obce je osada, ktorej názov je Pohorelská Maša. Obec sa nachádza na úpätí Nízkych Tatier pod nízkotatranským vrchom Orlová. Územím obce preteká potok Kompanica a spolu s riekou Hron tvoria stredové osi obce. Do územia obce zasahuje z južnej strany Národný park Muránska planina a zo severnej strany Národný park Nízke Tatry. Výmera katastrálneho územia je 4.693,9967 ha, zastavaná časť k 1.1.1990 tvorí 150,3259 ha. Centrum obce, resp. jeho stred sa nachádza v nadmorskej výške 740 m. n. m.

3.2 Majetok obce Pohorelá

Obec Pohorelá vystupuje v účtovných záznamoch ako materská účtovná jednotná a jej dcérskou účtovnou jednotkou je Základná škola s materskou školou Pohorelá. Spolu tieto dve účtovné jednotky vystupujú ako konsolidovaný celok obce. Tabuľka 2 zobrazuje majetok obce ako konsolidovaného celku. Z tabuľky možno vidieť, že celkové aktíva obce v priebehu rokov 2015 až 2022 klesali. V roku 2022 mala obec Pohorelá celkový majetok v hodnote 6 875 462,44 eur, čo je v porovnaní s rokom 2015 až o 1 548 819,53 eur menej. Najväčšiu časť celkového majetku tvorí neobežný majetok, a to v priemere počas sledovaných rokov až 89,74 %. Najväčšie zastúpenie v neobežnom majetku tvorí dlhodobý hmotný majetok, v ktorom bol zaznamenaný najväčší pokles. V roku 2022 bol dlhodobý hmotný majetok o 1 470 053,68 € nižší ako v roku 2015. Dlhodobý hmotný majetok zároveň má najväčší podiel na celkovom majetku a v roku 2022 tvorí až 79,9 %. Druhou položkou s najväčším podielom na neobežnom majetku je dlhodobý finančný majetok, ktorý má počas

celého sledované obdobia, čiže od roku 2015 až do roku 2022 rovnakú hodnotu 516 154,00 € a v roku 2015 tvoril 6,87 % neobežného majetku a 6,13 % celkových aktív. Pre porovnanie percentuálny hodnôt v roku 2022 tvoril 8,55 % neobežného majetku, čo je oproti roku 2015 nárast o 1,68 percentuálneho bodu a podiel na celkovom majetku v roku 2022 bol 7,51 %. Druhou najväčšou položkou celkového majetku sú finančné účty, ktoré naopak v priebehu rokov 2015 až 2022 rástli. V roku 2015 mali hodnotu 288 846,80 € a v roku 2017 ich hodnota bola takmer dvojnásobná, narástla na hodnotu 564 675,31 €. V roku 2022 boli vo výške 778 716,14 €, čo je v porovnaní s prvým sledovaným rokom o 489 869,34 € viac. Každá účtovná jednotka musí pri vedení účtovníctva dodržiavať aktuálny princíp, z tohto pravidlá vyplýva, že jednotka je povinná účtovať účtovné prípady v období, s ktorým súvisia. Musia s ním súvisieť vecne aj časovo. Kvôli tomuto pravidlo je v tabuľke 3 aj položka časové rozlíšenie, ktoré predstavuje náklady, ktoré vzniknú v budúcom období. Najvyššie náklady budúcich období boli v roku 2021 vo výške 5 995,68 € a najnižšie boli v prvom roku sledovaného obdobia.

Tabuľka 2 Štruktúra majetku obce Pohorelá za roky 2015 – 2022 v eurách

P.č.	Položka aktív	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
	SPOLU MAJETOK	8 424 281,97	7 869 354,27	7 708 003,02	7 479 103,83	7 605 772,22	7 444 118,32	7 131 021,59	6 875 462,44
A	Neobežný majetok	7 509 247,68	6 886 746,15	7 080 540,07	6 732 908,22	6 993 560,56	6 707 243,96	6 386 610,24	6 034 296,08
A.I.	Dlhodobý nehmotný majetok	26 845,08	26 845,08	31 936,08	33 293,42	33 293,42	38 623,82	32 076,72	21 947,16
A.II.	Dlhodobý hmotný majetok	6 966 248,60	6 343 747,07	6 532 449,99	6 183 460,80	6 444 113,14	6 152 466,14	5 838 379,52	5 496 194,92
A.III.	Dlhodobý finančný majetok	516 154,00	516 154,00	516 154,00	516 154,00	516 154,00	516 154,00	516 154,00	516 154,00
B	Obežný majetok	911 967,54	979 507,63	623 898,34	741 521,32	608 343,67	731 737,78	738 415,67	836 960,46
B.I.	Zásoby	107,11	42,84	874,16	1 383,70	1 886,31	878,16	1 048,27	1 540,60
B.II.	Zúčtovanie medzi subjektami verejnej správy	534 229,05	513 150,69	-	-	-	-	-	-
B.III.	Dlhodobé pohľadávky	-	-	-	38,46	-	-	-	-
B.IV.	Krátkodobé pohľadávky	88 784,58	57 120,28	58 348,87	63 426,63	47 563,61	51 709,34	49 767,93	56 703,72
B.V.	Finančné účty	288 846,80	409 193,82	564 675,31	676 672,53	558 893,75	679 150,28	687 599,47	778 716,14
B.VI.	Poskytnuté návratné finančné výpomoci dlhodobé	-	-	-	-	-	-	-	-
B.VII.	Poskytnuté návratné finančné výpomoci krátkodobé	-	-	-	-	-	-	-	-
C	Časové rozlíšenie	3 066,75	3 100,49	3 564,61	4 674,29	3 867,99	5 136,58	5 995,68	4 205,90

Vlastné spracovanie z výročných správ obce Pohorelá

V tabuľke 3 sú zobrazené hodnoty zdrojov obce Pohorelá za sledované obdobie od roku 2015 do roku 2022. Najvyššiu hodnotu zdrojov, ktoré tvorí vlastné imanie a záväzky, mala obec v roku 2015 vo výške 8 424 281,97 € a najmenej zdrojov mala obec k dispozícii v roku 2022. V priebehu rokov objem zdrojov klesal, iba medzi rokmi 2018 a 2019 nastal rast z hodnoty 7 479 103,83€ na hodnotu 7 605 772,22 €. Pri porovnaní prvého roku sledovaného obdobia, v ktorom mala obec 8 424 281,97 € zdrojov, a posledného roku sledovaného obdobia, v ktorom mala zdroje vo výške 6 875 462,44 €, nastal pokles o viac než 1,5 milióna eur. Najväčšiu časť celkových pasív tvoria náklady budúcich období. V roku 2015 položka časové rozlíšenie tvorila až 73,14 % pasív. Podiel tejto položky v priebehu sledovaných rokov klesal, v roku 2022 tvoril 51,86 %, čo predstavuje zníženie o 21,27 percentuálnych bodov. Druhou najväčšou položkou svojim podielom ma celkových pasívach tvoria vlastné zdroje, ktoré v podstate nemajú ani rastúcu ani klesajúcu hodnotu. Ich priemerná hodnota počas rokov 2015 a 2022 je 2 892 199,39 €. Výraznejšie zmena sumy vlastných zdrojov je len medzi rokmi 2015 a 2016, kedy vlastné zdroje vzrástli o 694 900,79 €. Vlastné imanie tvoria oceňovacie rozdiely, ich hodnota sa nemení a je vo výške 12 237,12 €. Najvyšší zisk obec mala v roku 2015, kedy výsledok hospodárenia za bežné obdobie bol 84 260,20 € a nasledujúce obdobia bol nižší. Najnižšia hodnota zisku bola v roku 2019, a to 947,52 €. V rokoch 2020 a 2021 obec Pohorelá vykázala záporný výsledok hospodárenia. V roku 2020 bola strata vo výške 61 656,40 € a v roku 2021 bola strata znížená na hodnotu 39 539,43 €. Ďalší rok 2022 bola hodnota výsledku hospodárenia za bežné obdobie opäť kladná. Pri záväzkoch v priebehu sledovaných rokov bol zaznamenaný významný nárast a počas celého obdobia má krivka cudzích zdrojov rastúcu tendenciu. Od roku 2015 do roku 2022 vzrástli až o 311 557,26 €, čo je viac ako trinásťnásobný nárast. V prvom roku tvorili najväčšiu časť záväzkov bankové úvery a výpomoci. V rokoch 2017 až 2019 obec nečerpala žiadne bankové úvery či výpomoci. Od roku 2016 predstavujú najväčšiu položku krátkodobé záväzky, ktoré v roku 2022 tvoria 71,61 % cudzích zdrojov. Najmenšou časťou záväzkov sú rezervy, ktoré obec má v priemere 863,75 €.

Tabuľka 3 Štruktúra zdrojov obce Pohorelá za roky 2015 - 2022 v eurách

P.č.	Položka pasív	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
	SPOLUZDROJE	8 424 281,97	7 869 354,27	7 708 003,02	7 479 103,83	7 605 772,22	7 444 118,32	7 131 021,59	6 875 462,44
A	Vlastné ímanie	2 239 328,09	2 934 228,88	2 993 959,37	3 038 804,03	3 039 901,55	2 978 245,15	2 938 705,72	2 974 422,31
	Oceňovacie rozdiely	12 237,12	12 237,12	12 237,12	12 237,12	12 237,12	12 237,12	12 237,12	12 237,12
A.II	Fondy	-	-	-	-	-	-	-	-
A.III	Výsledok hospodárenia	2 227 090,97	2 921 991,76	2 981 722,25	3 026 566,91	3 027 664,43	2 966 008,03	2 926 468,60	2 962 185,19
A.III.1	Nevysporiadaný výsledok hospodárenia minulých rokov	2 142 830,77	2 859 674,72	2 918 569,89	2 981 572,25	3 026 716,91	3 027 664,43	2 966 008,03	2 926 468,60
A.III.2	Výsledok hospodárenia za bežné obdobie	84 260,20	62 317,04	63 152,36	44 994,66	947,52	- 61 656,40	- 39 539,43	35 716,59
B	Závazky	23 549,60	36 459,66	110 425,44	119 955,80	172 111,40	268 407,32	291 649,23	335 106,86
B.I	Rezervy	1 000,00	1 000,00	700,00	700,00	700,00	700,00	960,00	1 150,00
B.II	Zúčtovanie medzi subjektami verejnej správy	1 183,57	1 357,91	2 705,62	9 437,15	17 975,48	70 992,79	80 125,70	49 582,70
B.III	Dlhodobé záväzky	1 230,77	1 428,86	4 009,77	3 299,26	4 958,56	6 386,65	7 218,24	2 368,38
B.IV	Krátkodobé záväzky	9 135,26	28 272,89	103 010,05	106 519,39	148 477,36	148 301,88	161 319,29	239 979,78
B.V	Bankové úvery a výpomoci	11 000,00	4 400,00	-	-	-	42 026,00	42 026,00	42 026,00
C	Časové rozlíšenie	6 161 404,28	4 898 665,73	4 603 618,21	4 320 344,00	4 393 759,27	4 197 465,85	3 900 666,64	3 565 933,27

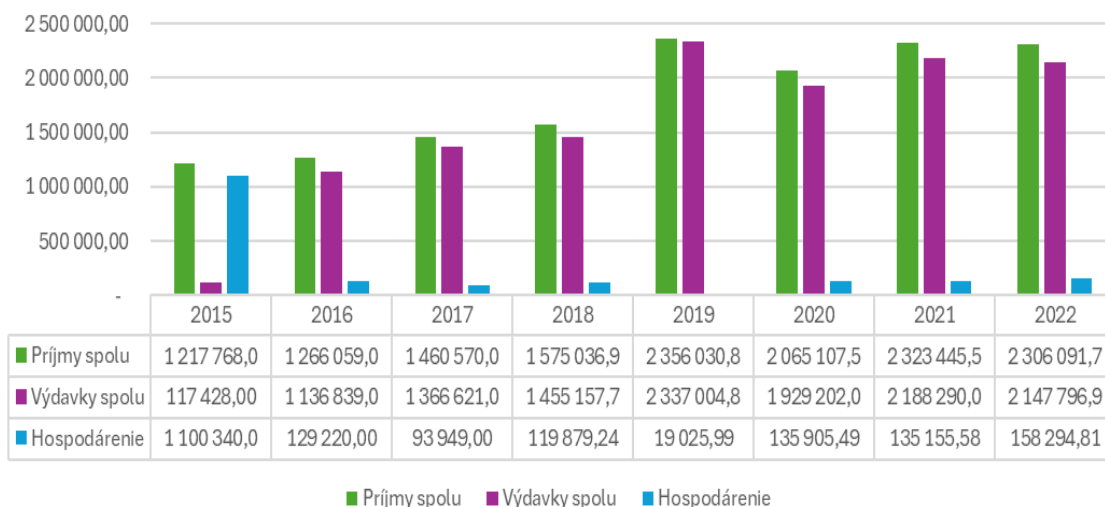
Vlastné spracovanie z výročných správ obce Pohorelá

3.3 Vývoj rozpočtu obce Pohorelá od roku 2015 do roku 2022

Graf 1 zobrazuje príjmy a výdavky obce Pohorelá v rokoch 2015 až 2022. Najnižší príjem obce bol v roku 2015 vo výške 1 217 768,00 €. Príjmy obce do roku 2019 približne rovnako rástli a v roku 2019 bola zaznamenaná najvyššia hodnota, a to suma 2 356 030,80 €. V roku 2020 nastal pokles, kedy príjmy boli o 290 923,24 € nižšie ako v roku 2019. A v roku 2021 príjmy znova rástli. V 2022 došlo k poklesu, ale nie k veľmi výraznému.

Výdavky boli najnižšie v roku 2015 ich hodnota bola len 117 428,00 €, čo spôsobilo, že saldo bolo vysoké a bolo vyššie než 1 milión eur. V roku 2016 nastal prudký rast výdavkov, ktorých suma sa zvýšila o približne 1 milión. Do roku 2019 výdavky stále rástli, v tomto roku dosiahli hodnotu 2 337 004,80 €, takže bolo zaznamenané saldo s výškou len 19 025,99 €, čo je zároveň aj jeho najnižšia hodnota počas sledovaných rokov, z čoho vyplýva, že obec Pohorelá hospodárila so svojimi prostriedkami dobre, na koľko nedosiahla zápornú hodnotu výsledku hospodárenia a výdavky neprevýšili príjmy obce.

Príjmy a výdavky obce Pohorelá za roky 2015 - 2022 v eurách

Graf 1 Hospodárenie obce Pohorelá k 31.12. za roky 2015 - 2022 v eurách
Vlastné spracovanie zo záverečných účtov obce

Bežné príjmy

Obec Pohorelá získava príjmy zo 4 rôznych zdrojov. Prvým typom príjmov, ktoré obec získava sú príjmy daňové. Zo záverečného účtu obce sme zistili, že medzi daňové príjmy obce patrí výnos dane z príjmov, ktorý bol poukázaný obci a tento výnos je najväčšou časťou daňových príjmov. Ďalším príjmom, ktorý patrí pod príjmy daňové je daň z nehnuteľnosti, ktorá sa vyberá za pozemky, stavby a aj byty. Obec Pohorelá taktiež vyberá daň za psa. Najmenším daňovým príjmom je daň za ubytovanie. Poslednou daňou, ktorú občania obci Pohorelá platia, je daň za užívanie verejného priestranstva. Veľkú časť daňových príjmov tvorí poplatok za komunálny odpad a drobný stavebný odpad. Druhým typom príjmov sú príjmy nedaňové.

Nedaňové príjmy obce Pohorelá tvoria dva typy príjmov, jedným z nich sú príjmy z podnikania. Obec však väčšiu časť nedaňových príjmov získava z vlastníctva majetku, ide najmä o nájomne, sú to príjmy z prenajatých pozemkov, budov, priestorov a objektov. Taktiež sem patrí príjem z prenájmu školských bytov, ktorých má obec k dispozícii šesť a počas sledovaných rokov ich bolo obsadených len päť. Príjem plynie z prenájmu strojov a náradia, ktoré sú vo vlastníctve obce Pohorelá. Druhým nedaňovým typom sú administratívne poplatky a iné platby, ktoré obec získava napr. zo správnych poplatkov, z pokút, z poplatkov za kopírovanie, zo zápisného do obecnej knižnice, veľkú časť administratívnych poplatkov tvoria poplatky za opatrovateľské služby, ktoré obec poskytuje

svojim občanom. Veľkou položkou platieb je platba za stočné, platby za služby a udržiavanie Domu smútku a poplatky za hrobové miesta. Dcérska rozpočtová jednotka obce Pohorelá, má príjmy z poplatkov za školský klub detí a materskú školu a príjem má aj zo stravného zo školskej jedálne.

Tretím príjmom sú iné nedaňové príjmy alebo inak nazvané ostatné. Tieto príjmy sú z poistného plnenie a z výťažkov z lotérii, ktoré predstavujú poplatky a odvody z hazardných hier. Patrí sem napr. aj príjem z dobropisov alebo refundácia odmeny skladníka civilnej ochrany zo ŠR SR.

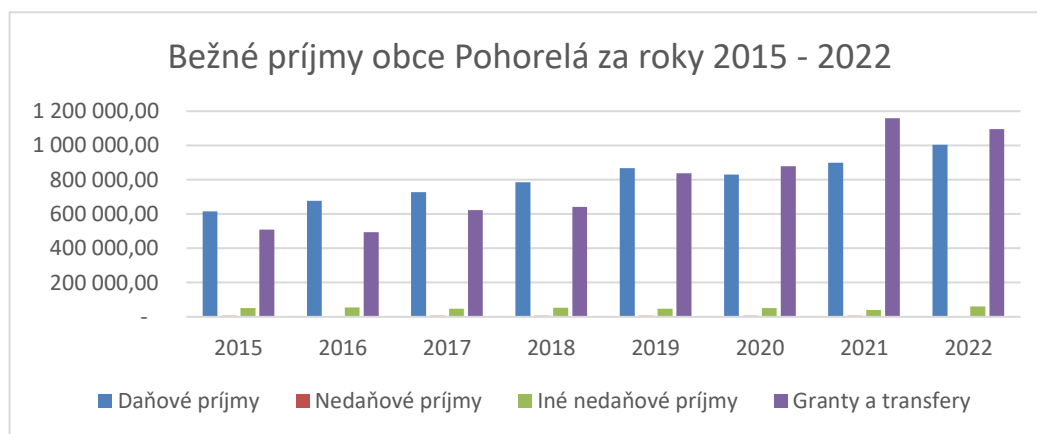
Posledným bežným príjmom obce Pohorelá sú granty a transfery. Obec získala počas sledovaného obdobia príspevky od rôznych sponzorov na podujatia, ktoré usporiadala, ide najmä o akcie športové a kultúrne, napr. v roku 2016 smerovali sponzorské dary pre dobrovoľný hasičský zbor a na fašiangovú zabíjačku a nohejbalový turnaj. Väčšiu časť predstavovali transfery zo štátneho rozpočtu SR. Pohorelá získala prostredníctvom Okresného úradu Brezno dotáciu na prenesený výkon štátnej správy v oblasti činnosti matriky a registra obyvateľstva. Sem patria aj dotácie, ktoré obec získava v prípade volieb, či už komunálnych, prezidentských alebo volieb do Európskeho parlamentu. Obec Pohorelá získava dotácie aj cez ministerstva, napr. od Ministerstva dopravy a regionálneho rozvoja získavala dotácie na územný plán a od Ministerstva školstva na podporu Základnej školy s materskou školou. Od Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Brezno získala v sledovanom období dotáciu na školské potreby a stravu pre deti, ktoré sa vyskytli v hmotnej núdzi. Taktiež obec získavala príspevky na podporu zvýšenia zamestnanosti na úrovni obce, ale taktiež úrovni regionálnej a pre aktivačnú činnosť, ktorú má obec zabezpečiť prostredníctvom poskytovania obecných služieb. Okresný úrad Banská Bystrica poskytuje normatívny príspevok v oblasti školstva, podporuje ochranu životného prostredia a prispieva na údržbu vojnových hrobov. Obec Pohorelá získava transfery z Európskych fondov cez ministerstvá a Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Brezno.

V nasledujúcom grafe 2 je zobrazený vývoj a štruktúra bežných príjmov, ktoré obec Pohorelá počas obdobia rokov 2015 až 2022 získala. Z grafu 2 vyplýva, že najmenší príjem má obec z nedaňových príjmov. Príjem z vlastníctva majetku a jeho prenájmania tvorí len malú časť. Iba v roku 2015 a 2021 bol jeho podiel na bežných príjmoch vyšší, ale daný nárast nie je výrazný. Pre zobrazenie percentuálnej hodnoty v roku 2015 tvorili nedaňové príjmy len 0,61 % bežných príjmov.

Druhým najmenší príjem z hľadiska objemu je príjem iný nedaňový. V priebehu sledovaných rokov sa jeho podiel na bežných príjmoch dramaticky nemenil. V roku 2015 bol príjem obce Pohorelá z iných nedaňových príjmov vo výške 52 096,65 € a tvoril 4,40 % bežných príjmov. V roku 2022 bola ich suma 60 774,16 €, čo tvorilo 2,81 % bežných príjmov.

Väčšiu časť príjmov tvorili dotácie, granty, transfery zo štátnej úrovne a transfery z Európskej únie. Granty a transfery v priebehu rokov rástli až boli v rokoch 2020, 2021 a 2022 najobjemnejším príjmom, s ktorým obec Pohorelá pracovala. V prvom roku sledovaného obdobia mali hodnotu 508 467,37 €, tvorili takmer 43 %. Nadpolovičnú časť tvorili už v spomínaných rokoch 2021 a 2022, kedy ich hodnoty boli 55 % a 50,59 %, čo predstavovalo 1 158 500,66 € a 1 094 993,22 €.

Obec od roku 2015 až do roku 2019 mala najviac príjmov z daní. V roku 2016 obec mala najviac daňových príjmov z dane z príjmov, ktoré je boli poukázané ako územnej samospráve. Druhú najobjemnejšiu časť tvoria dane z nehnuteľnosti a tretím významným príjmom boli poplatky za komunálny odpad. Daňové príjmy obce rástli až do roku 2019. V nasledujúcom roku nastal pokles a obec v tomto roku mala daňový príjem o 37 599,88 € nižší než v roku 2019. V rokoch 2021 a 2022 ich objem znova rástol a v poslednom roku bola hodnota daňových príjmov prvýkrát vyššia než 1 milión eur a tvorili 46,37 % bežných príjmov.

Graf 2 Bežné príjmy obce Pohorelá k 31.12. za roky 2015 – 2022 v eurách
Vlastné spracovanie zo záverečných účtov obce Pohorelá

Bežné príjmy rozpočtových organizácií s právnou subjektivitou

Tabuľka 4 zobrazuje príjmy rozpočtových organizácií, ktoré patria pod obec Pohorelá a majú právnou subjektivitu v jednotlivých rokoch počas obdobia 8 rokov. V prvých

troch rokoch tieto organizácie získali približne rovnaké príjmy, pohybovali sa v rozmedzí od 20 281,20 € do 28 132,12 €. V roku 2018 bol príjem takmer dvojnásobný a priblížil sa k hodnote 50 tisíc eur. O rok neskôr dosiahli príjmy najvyššiu hodnotu, sumu 64 014,13 €. V roku 2020 príjmy klesli o viac než 20 tisíc eur, klesli až na hodnotu 43 200,12 €. V nasledujúcich dvoch rokoch, čiže v rokoch 2021 a 2022 bol zaznamenaný nárast. Tabuľka 4 zobrazuje, že v poslednom roku bol príjem druhým najvyšším v sledovanom období.

Tabuľka 4 Príjmy rozpočtových organizácií obce Pohorelá za roky 2015 - 2022 v eurách

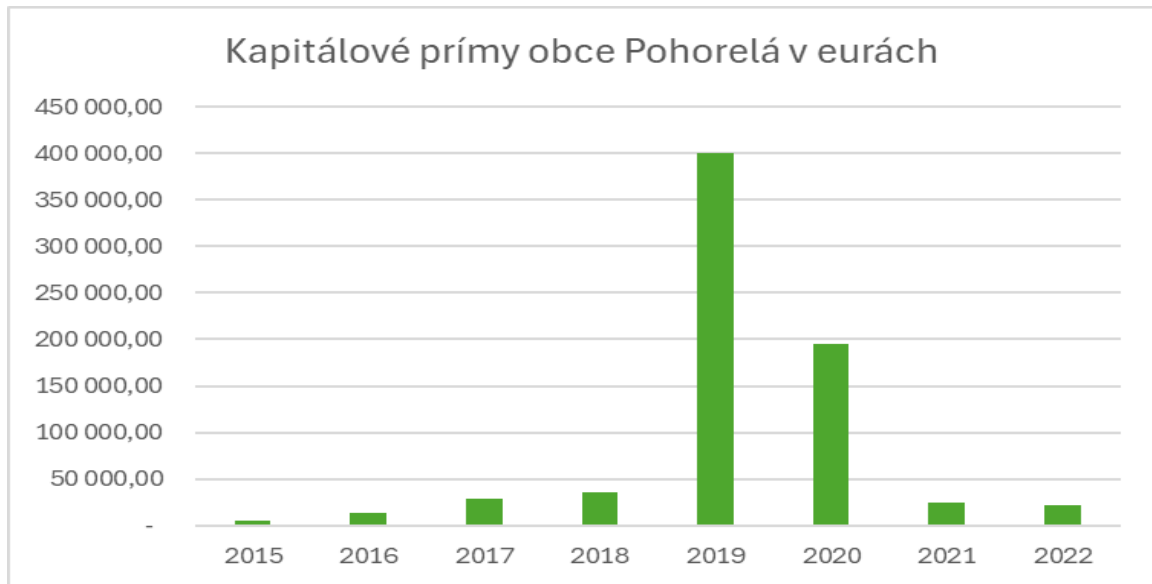
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Bežné príjmy	28 132,12	20 281,20	24 444,29	49 888,82	64 014,13	43 200,12	45 773,42	57 746,45

Vlastné spracovanie zo záverečných účtov obce Pohorelá

Kapitálové príjmy

Graf 3 zobrazuje vývoj kapitálových príjmov obce Pohorelá za sledované obdobie 2015 až 2022. Obec mala najmenej kapitálových príjmov v roku 2015, ktoré boli vo výške 5 441 €, z toho 5 000 € získala zo štátneho rozpočtu ako dotáciu pre vyhlídkovú lokalitu Orlová a zvyšných 441 € získala z predaja pozemkov. V roku 2016 a 2017 bol zaznamenaný nárast. V roku 2017 obec mala príjem z predaja pozemkov v sume 4 347 € a z grantov od Ministerstva vnútra SR obec Pohorelá dostala 20 000 € na kamerový systém a 5 000 € použila na kontajnerové stojisko. V roku 2018 obec znova získala dotáciu od Ministerstva vnútra SR. Prvou bola dotácia na obnovu Hasični, ktorú využíva dobrovoľný hasičský zbor obce. Druhá dotácia v sume 5 000 € smerovaná do výstavby informačnej tabule, ktorá bola vystavená v Nízkych Tatrách na vrchu Bartková. Najvýraznejším rokom z grafu je rok 2019, v tomto roku sa obci podarilo získať dotáciu od Ministerstva životného prostredia SR na prestavbu administratívnej budovy, a to vo výške 300 355,02 € a taktiež dotáciu 88 366,06 € pre výstavbu zberného dvora. V danom roku oslovila aj Envirofond a získala sumu 5 000 € na smerové tabule a smerovník Pohorelá. Rok 2020 bol rokom, kedy obec získala 195 143,65 €. Najviac finančných prostriedkov získala zo štátneho rozpočtu na rekonštrukciu učebni základnej školy a na zberný dvor. Z Ministerstva vnútra SR obec dostala dotáciu na obnovu obalových konštrukcií požiarnej zbrojnice. Zvyšnú čiastku dosiahla z predaja pozemkov. V roku 2021 a 2022 boli dotácie už nižšie. V roku 2021 boli získané dotácie zo štátneho rozpočtu na účel rekonštrukcie učebni základnej školy a kapitálové v tomto roku znova tvorili príjmy z predaja pozemkov. V poslednom roku sledovaného obdobia boli kapitálové príjmy v hodnote 21 819,71 €, získané zo štátneho

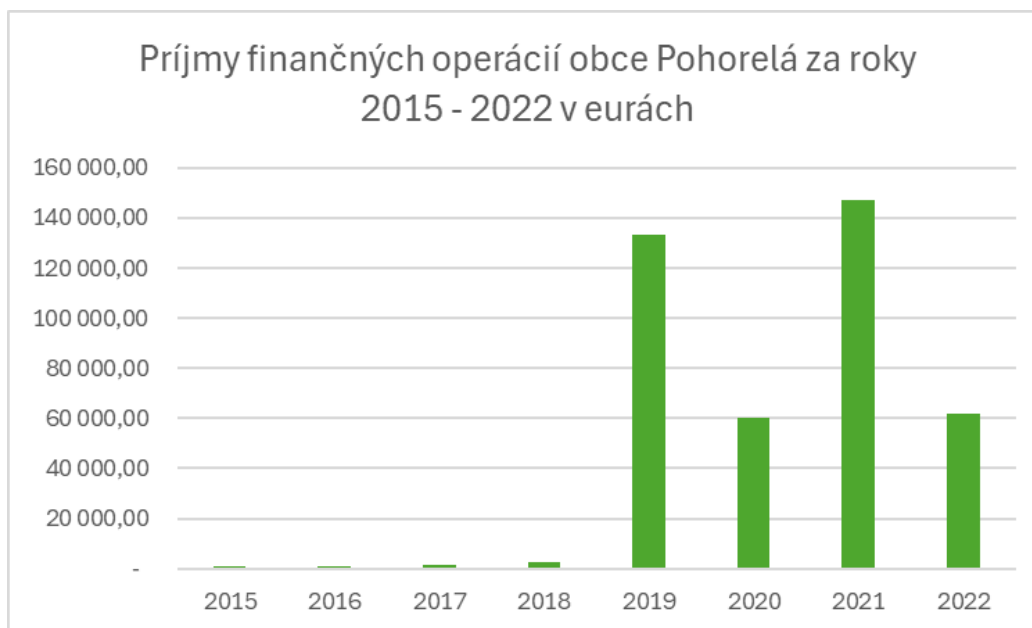
rozpočtu na prestavbu administratívnej obnovy a taktiež bol získaný príjem z predaja pozemkov.

Graf 3 Kapitálové príjmy obce Pohorelá k 31.12. za roky 2015 - 2022 v eurách
Vlastné spracovanie zo záverečných účtov obce Pohorelá

Príjmové finančné operácie

Graf 4 zobrazuje príjmy, ktoré obec Pohorelá získala z finančných operácií za roky 2015 až 2022. V prvých štyroch sledovaných rokoch boli príjmy nízke, ich priemerná hodnota bola 1 545,86 € a tvorili ich prevody nevyčerpaných finančných prostriedkov, najmä nevyčerpané dopravné a stravné. Najnižšie príjmy počas sledovaného obdobia boli vo výške len 1 002,00 € a prijaté v roku 2016. Od tohto roku príjem rástol a v roku 2019 výrazne stúpol na hodnotu 133 080,01 €, čo je zmena o viac ako 130 tisíc eur oproti predchádzajúceho roka. V tomto roku došlo okrem prevodu nevyčerpaných finančných prostriedkov aj ku čerpaniu rezervného fondu. V ďalšom roku nastal pokles príjmov na hodnotu 60 001,48 €, čiže išlo o pokles 73 078,53 €, príjem plynul aj od Ministerstva financií vo forme návratnej finančnej výpomoci. V roku 2021 boli príjmy vyššie v porovnaní s rokom 2020. Príjmy tvorili prevody z predchádzajúceho roka, čerpanie rezervného fondu a časť tvorila podpora lokálnych komunít. Príjem finančných operácií v roku 2022 bol vo výške 61 921,50 € z toho 9 265,71 € z projektov Európskej únie, ďalšou veľkou položkou bolo nevyčerpané stravné z roku 2021 vo výške 20 273,80 €. Príjem oslobodené odmeny z roku 2021 tvoril čiastku 8 990,80 €.

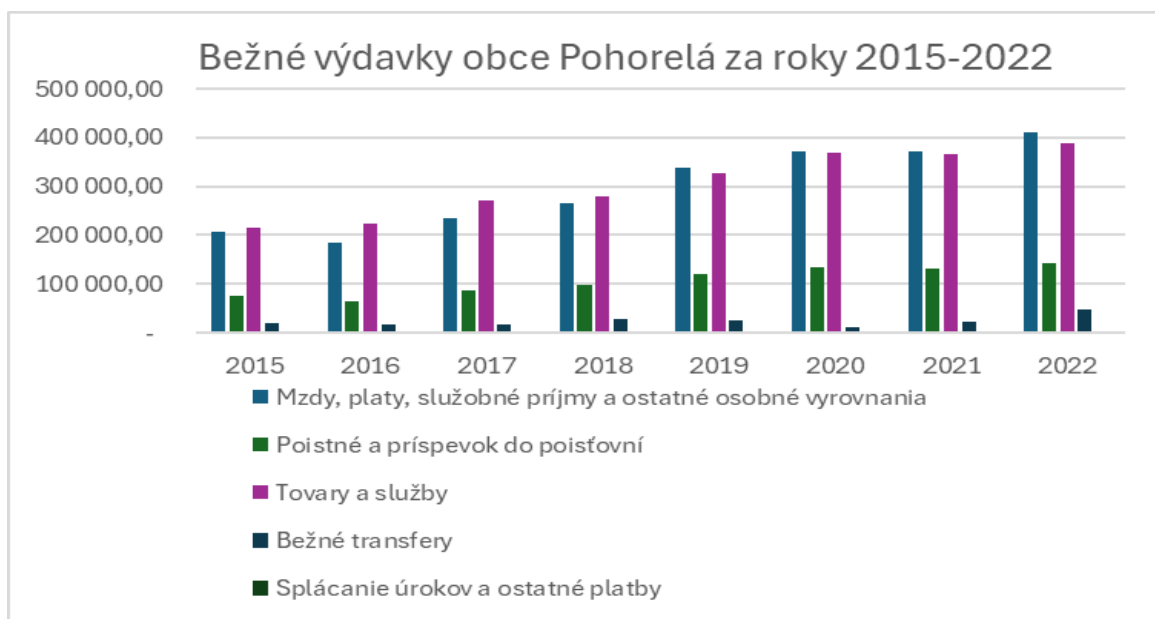
Graf 4 Príjmové finančné operácie obce Pohorelá k 31.12. za roky 2015 - 2022 v eurách
Vlastné spracovanie zo záverečných účtov obce Pohorelá

Bežné výdavky

V nasledujúcom grafe 5 je zaznamenaný vývoj výdavkov, ktoré smerovali na bežné použitie obce Pohorelá, čiže na základné funkcie. Graf 5 zobrazuje hodnoty bežných výdavkov od roku 2015 do roku 2022. Medzi významné položky bežných výdavkov patria mzdy a platy pre zamestnancov obecného úradu Pohorelá, ich odmeny a osobné príplatky. Druhou najväčšou položkou z hľadiska objemu sú tovary a služby. Veľký objem finančných prostriedkov smeruje na podporu komunitného centra, stravovanie detí, na služby a tovary aktivačnej činnosti, na elektrickú energiu a telekomunikačné služby, ktoré poskytuje svojim obyvateľom obec Pohorelá. Obec Pohorelá taktiež uhrádza výdavky vo forme poistného, napríklad poistné do Všeobecnej zdravotnej poisťovne, poistné do Sociálnej poisťovne, kvôli starobnému poisteniu svojich zamestnancov, poisteniu v prípade straty zamestnania alebo v prípade úrazu. Najmenšiu časť bežných výdavkov obce tvorí splácanie úrokov a platby, ktoré súvisia so splácaním úverov a pôžičiek, ktoré obec získala a musí ich uhrádzať.

V prvom roku boli bežné výdavky vynaložené najviac na zabezpečovanie potrebných tovarov a služieb, druhé v poradí boli výdavky na mzdy. V tomto roku sa celkovo uhradila suma 516 399,22 €. Bežné výdavky obce v priebehu rokov rástli. Iba medzi prvým a druhým rokom bol zaznamenaný pokles o viac ako 26 tisíc eur, keď bežné výdavky klesli na hodnotu 489 507,63 €, čo bola aj najnižšia hodnota počas celého obdobia rokov 2015 až 2022.

V tomto roku mala obec najvyššie výdavky na zabezpečovanie a poskytovanie tovarov a služieb. V nasledujúcich rokoch sa vždy minulo viac prostriedkov na mzdy, v roku 2021 išlo o sumu 372 469,55 € a v roku 2022 bola táto položka až v hodnote 410 084,92 €. V poslednom roku sa minul takmer 1 milión eur na celkové bežné výdavky. Mzdy tvorili 41,46 % celkových výdavkov, 39,31 % smerovalo na položku tovary a služby. Finančné prostriedky smerujúce do poisťovní boli v hodnote 143 750,05 €, a v percentuálnom vyjadrení 14,53 % výdavkov. Najmenší podiel tvorili bežné transfery so sumou 46 460,85 €. Bežnými transfermi boli napr. odchodné, príspevok pre súkromnú umeleckú školu. V tomto roku obec nemala žiadny výdavok na splácanie úrokov.

Graf 5 Bežné výdavky obce Pohorelá k 31.12. za roky 2015 - 2022 v eurách
Vlastné spracovanie zo záverečných účtov obce Pohorelá

Bežné výdavky rozpočtových organizácií s právnou subjektivitou

V tabuľke 5 sú zaznamenané výdavky rozpočtovej organizácie obce Pohorelá, teda Základnej školy a materskej školy Pohorelá. Výdavky počas celého sledovaného obdobia mali prevažne rastúcu tendenciu aj napriek tomu, že v rokoch 2016, 2020 a 2022 nastali zníženia výdavkov, ktoré však neboli výrazne. V roku mala základná škola najnižšie výdavky, konkrétne 563 104,22 €. Nasledujúce roky výdavky rástli až v roku 2019 dosiahli hodnotu 865 232,05 €. V roku 2020 sa znížili, ale len o necelých 3 tisíc eur. Najväčšia zmena bola zaznamenaná medzi rokom 2020 a 2021. Výdavky vzrástli až o 302 093,00 € a dosiahli hodnotu 1 164 353,12 €, čo znamená, že tento rok bol pre základnú školu finančne najnáročnejší. 50,75 % z tejto sumy smerovalo na mzdy zamestnancov, platy a ďalšie

osobné vyrovnania. Druhou najväčšou položkou v tomto roku boli tovary a služby a na túto položku bolo vynaložených 356 507,54 €. Do poisťovní smerovalo 209 598,28 € v forme poisťného a rôznych príspevkoch a zvyšných 7 352,16 € bolo použitých na jednosmerné platby všeobecného charakteru. V poslednom skúmanom roku boli bežné výdavky vo výške 1 110 759,96 € a aj v tomto roku smerovalo najviac finančných prostriedkov na mzdy a platy, ale do platby poisťovniám boli v tomto roku vyššie ako platby za tovary a služby.

Tabuľka 5 Bežné výdavky rozpočtových organizácií obce Pohorelá k 31.12. za roky 2015 - 2022 v eurách

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
bežné výdavky	575 907,01	563 104,22	653 086,42	722 336,22	865 232,05	862 260,12	1 164 353,12	1 110 759,96

Vlastné spracovanie zo záverečných účtov a hodnotiacich správ obce Pohorelá

Kapitálové výdavky

Z tabuľky 6 možno vidieť, že kapitálové výdavky boli v priebehu rokov rôzne. Mali rastúcu aj klesajúcu tendenciu. V roku 2015 najväčšia časť 7 610,10 € smerovala na výstavbu kanalizácie. V tomto roku bola vystavená aj vyhliadková lokalita v častiach Orlová, Gindura a Kráľová hoľa a na konštrukciu boli potrebné finančné prostriedky vo výške 5 429,28 €. Posledný významný projekt, ktorý bol financovaný v tomto roku bola Horehronská muránska cyklotrasa.

V ďalšom roku 2016 výdavky vzrástli na výšku 77 627,09 € a z toho viac ako polovica bola určená na opravu obecnej komunikácie s názvom ulice Jesenského. Za sumu 22 191,55 € bola zrekonštruovaná budova vo vlastníctve obce a poslednou väčšou položkou bolo odkúpenie pozemkov v hodnote 2 829 €.

V roku 2018 obec podporila dobrovoľný hasičský zbor, obnovila sa budova hasične a nakúpilo sa príslušenstvo, bol vypracovaný aj projekt, ktorý zabezpečil spolufinancovanie zo štátneho rozpočtu. Obec zakúpila aj nový automobil značky Kia Ceed na obecné účely a z kapitálových výdavkov na auto smerovalo 6 631,70 €, pričom spoluúčasť obce bola 5 564,50 €. Ďalšími položkami, kde plynuli výdavky, boli informačná tabuľa Bartková, budovanie Zberného dvoru, obstarávanie územného plánu obce a rekonštrukcia budovy.

Rok 2019 bol najvýznamnejším, lebo v danom roku mala obec Pohorelá najvyššie kapitálové výdavky. Obec začala s rekonštrukciou a prestavbou budovy, ktorá bola v tej dobe nevyužívaná a realizácií projektu sa začala využívať ako sídlo obecného úradu, obecného klubu mládeže a obradnej miestnosti. Do tejto prestavby plynuli výdavky

v hodnote 487 999,35 €, čo predstavuje 73,97 % celkových kapitálových výdavkov pre tento rok. Obec získala nenávratný finančný príspevok z Európskeho fondu regionálneho rozvoja. Cieľom príspevku bolo zníženie energetických nákladov pri využívaní verejných budov. V tomto roku bola ukončená aj výstavba Zberného dvora a pre jej dokončenie boli potrebné výdavky v sume 115 804,01 €. Na zabezpečenie fungovania Zberného dvora bol zakúpený štiepkovač za 8 785,19 €, automobil Citroen Jumper v hodnote 24 020,00 € a taktiež bol splácaný aj osobný automobil Kia Ceed v rovnakej sume ako v predchádzajúcom roku. Na vypracovanie projektovej dokumentácie Komunitné centrum bolo vyplatených 4 800,00 €.

V posledných rokoch sledovaného obdobia výdavky smerovali na financovanie projektov z predchádzajúcich rokov. V roku 2020 sa z vlastných zdrojov financoval aj územný plán vo výške 5 330,40 € a pokračovalo sa v rekonštruovaní administratívnej budovy, ktorá bola v príslušnom roku pripojená k elektroenergetickým zariadenia, tieto úkony boli vo výške 6 097,09 €. V predposlednom roku obec zaznamenala výdavky vo výške 128 286,36 €. Medzi najvýznamnejšie položky patrila výstavba a oprava miestnych komunikácií, tvorila výdavky vo výške 33 450,20 €. Obnova hasični pokračovala aj v tomto roku, smerovalo sem 28 458,34 €. Dôležitou položkou výdavkov bolo financovanie projektovej dokumentácie kanalizácie a čističky odpadových vôd v miestnej časti obce Pohorelská Maša. Posledná položka, ktorá tvorila takmer 20 tisíc eur bolo odkúpenie pozemkov pod obecným ihriskom z rezervného fondu. V roku 2022 boli kapitálové výdavky najnižšie za posledných sedem rokov. V tomto roku kapitálové výdavky smerovali na vratku dotácie Inovačnej agentúry Európskej únie v sume 18 771,32 €. Druhou najvýznamnejšou položkou v tomto roku bola renovácia amfiteátra a osadenie nových lavičiek, ktoré obec stáli 17 541,60 €.

Tabuľka 6 Kapitálové výdavky obce Pohorelá za roky 2015 - 2022 v eurách

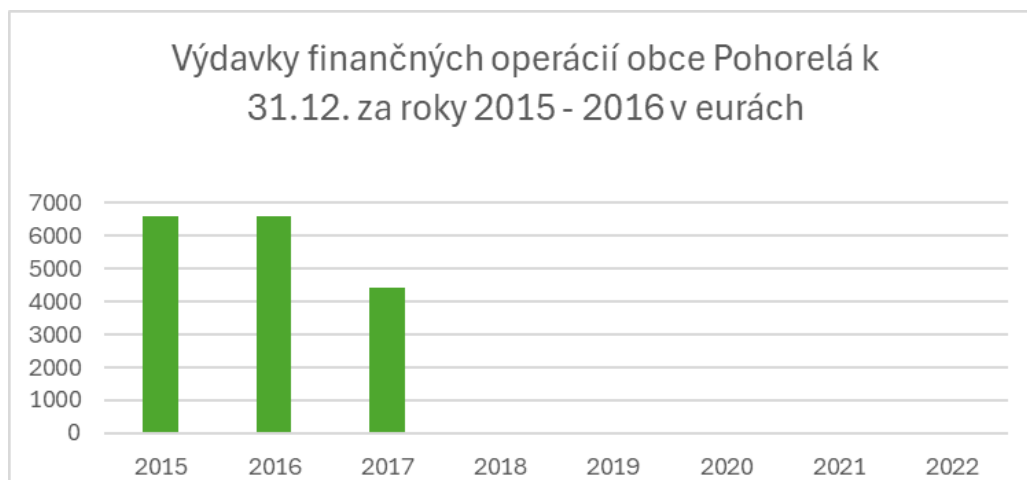
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Kapitálové výdavky	18 521,81	77 627,09	100 085,33	61 724,18	659 750,84	176 894,96	128 286,36	47 855,38

Vlastné spracovanie zo záverečných účtov obce Pohorelá

Výdavkové finančné operácie

Nasledujúci graf 6 zobrazuje výdavky z finančných operácií, ktoré obec Pohorelá vykonala k 31.12. za roky 2015 až 2022. Obec zaznamenala výdavky len v prvých troch rokoch sledovaného obdobia a od roku 2018 bola hodnota jej výdavkových finančných operácií nulová. V roku 2015 obec splácala istiny dlhodobých úverov v sume 6 600 €.

V nasledujúcom roku bola hodnota splátky rovnako vysoká a v poslednom roku, v ktorom obec mala výdavky finančných operácií, doplácala úverovú istinu vo výške 4 400 €.

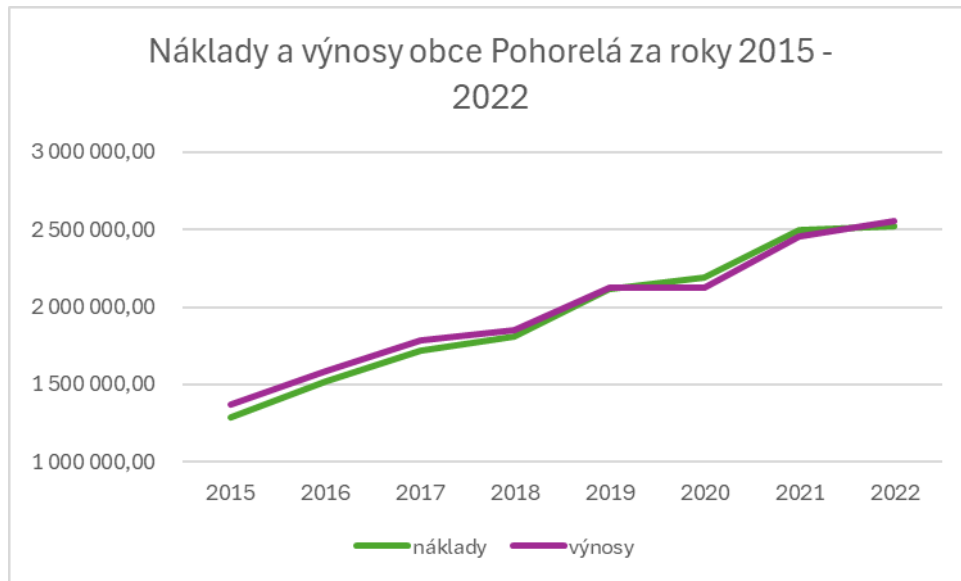
Graf 6 Výdavkové finančné operácie obce Pohorelá k 31.12. za roky 2015 - 2022 v eurách
Vlastné spracovanie zo záverečných účtov obce Pohorelá

3.4 Výsledok hospodárenia – náklady a výnosy obce Pohorelá v rokoch 2015 - 2022

V tejto časti sa zameriame na výsledky hospodárenia v sledovaných rokoch. Najprv sú zanalyzované náklady a výnosy obce Pohorelá v rokoch 2015 - 2022. V tejto časti sa budeme venovať aj projektom, ktoré obec vypracovala počas sledovaného obdobia a odkiaľ boli získané prostriedky na ich realizáciu. Sú popísané faktory, ktoré najviac ovplyvňujú celkovú hospodársku situáciu a rozvoj obce. V druhej polovici tejto časti bude zámer podkapitoly smerovaný na konkrétne hospodárske výsledky, ktoré obec dosiahla.

Obec Pohorelá zverejňuje údaje o nákladoch a výnosoch vo výročných správach, ktoré zverejňuje každoročne na svojej webovej stránke. Obec vo výročných správach udáva údaje ako konsolidovaný celok, ktorý tvorí obec Pohorelá, hlavná účtovná jednotka a ZŠ s MŠ Pohorelá ako jej dcérska účtovná jednotka a rozpočtová organizácia obce. Údaje o nákladoch a výnosoch sú zaznamenané vo výkaze ziskov a strát. Obec Pohorelá v rámci povinného zverejňovania zverejňuje aj údaje o projektoch, ich ciele a zdroje ich financovania.

V nasledujúcom grafe 7 je zobrazený vývoj nákladov a výnosov obce Pohorelá za roky 2015 až 2022. Obec počas celého obdobia zaznamenala rast nákladov, ani v jednom roku nedošlo k poklesu.

Graf 7 Náklady a výnosy obce Pohorelá za roky 2015 – 2022 v eurách
Vlastné spracovanie podľa výročných správ obce Pohorelá

V prvom roku obec mala náklady vo výške 1 288 685,15 €. Najväčšou položkou, na ktorú vynakladala svoje finančné prostriedky bola položka osobné náklady a to až vo výške 804 016,45 €, čo je 62,39 % celkových nákladov. V ďalšom roku náklady vzrástli o 18,07 %.

V nasledujúcom roku 2016 sa obec Pohorelá plánovala zamerať na rozvoj zberného dvora. Bol vypracovaný projekt s názvom Technika pre zberný dvor, ktorý mala obec spolufinancovať vo výške 19 000 €. Žiadaná výška nenávratného finančného príspevku pre tento projekt bola 354 285, 02 €. Projekt bol však zamietnutý a realizácia neprebehla.

V roku 2017 obec vypracovala tri projekty a žiadosti o príspevky boli schválené. Obec v prvom projekte žiadala o finančné prostriedky zo zdrojov Európskej únie a štátneho rozpočtu vo výške 348 217, 23 € a spoluúčasť obce bola plánovaná vo výške 5 %, čo predstavuje hodnotu 18 327, 22 €. Tieto finančné prostriedky boli využité na prestavbu administratívnej budovy obce. Cieľom ďalšieho projektu obce v tomto roku bolo získať lepšie technické vybavenie pre základnú a materskú školu na vyučovanie cudzích jazykov a odborných predmetov. Tento projekt bol realizovaný v rámci Integrovaného regionálneho operačného programu a žiadaná výška príspevku bola 189 744, 82 € a obecné zastupiteľstvo

schválilo spoluúčasť obce na financovaní tohto projektu vo výške 10 000 €. V tomto roku sa obec Pohorelá zamerala aj na riešenie problematiky zberu a odvozu komunálneho odpadu. Podiel obce na financovaní tohto projektu mal byť minimálne 5 % z celkových výdavkov 179 223, 14 €. V tomto roku obec žiadala aj o dotáciu v rámci Výzvy č. VII. Prezídia Hasičského a záchranného zboru. Dotácia mala slúžiť na obnovu požiarnej zbrojnice v obci.

Na konci roku 2018 bol našej obci schválený projekt Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny v rámci Operačného programu Ľudské zdroje. Obec žiadala o príspevok 170 233, 48 €. Tento projekt niesol názov Podpora opatrovateľskej služby a jeho cieľom bolo poskytnúť služby pre osoby, ktoré sú odkázané na starostlivosť a podporu. Realizácia tohto projektu nastala v nasledujúcom roku.

Projekt Dobudovanie systému triedeného zberu a odvozu komunálneho odpadu v obci Pohorelá bol realizovaný od augusta roku 2018 do júla roku 2019. Obec prijala prostredníctvom Ministerstva vnútra SR nenávratný finančný príspevok 152 582, 60 €, ktorý využila na dobudovanie zberného dvora, vybudovanie stojísk a obstaranie zberných nádob a vozidiel. Špecifickým cieľom projektu bolo skvalitnenie života marginalizovaných rómskych komún, ktoré žijú v obci Pohorelá.

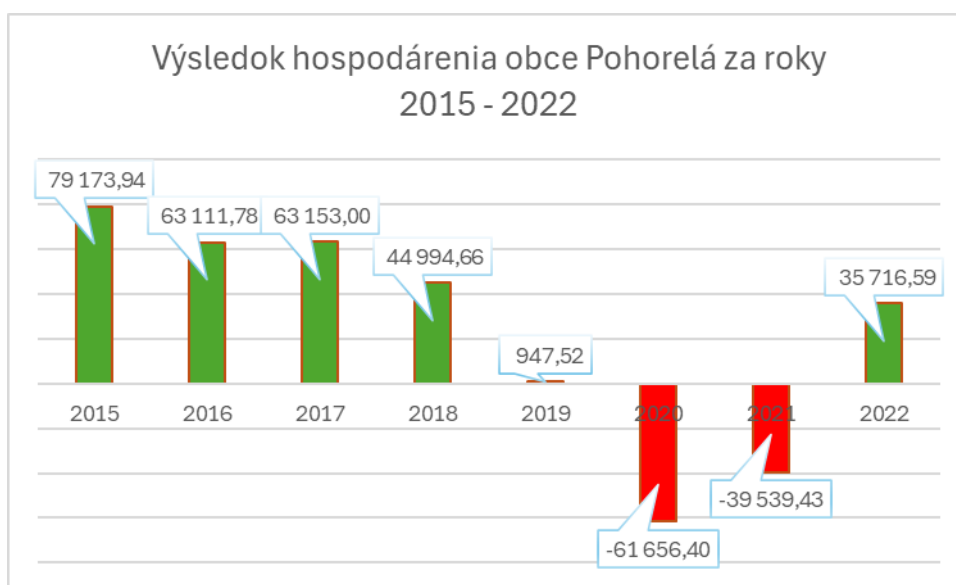
Poslanci obecného zastupiteľstva schválili nákup nového osobného vozidla. Bolo rozhodnuté o financovaní na polovice. V roku 2018 bolo uhradená prvá polovica sumy cca 6 632, 00 € a v nasledujúcom roku 2019 druhá časť.

V roku 2019 obec vypracovala projekt Komunitné centrum Pohorelá, ktorý bol zrealizovaný v nasledujúcich rokoch 2020 a 2021. Nenávratný finančný prostriedok vo výške 226 717, 12 € bol použitý na podporu zanedbaných komún žijúcich na území obce.

V roku 2020 náklady prvýkrát za sledované obdobie presiahli výnosy a takýto prípad nastal aj v nasledujúcom roku 2021. V týchto rokoch sa obec zamerala na skvalitnenie kultúrneho života obci a podporu športových aktivít. Bol vypracovaná projektová dokumentácia na montáž nových lavičiek pri amfiteátri. Projekt Lavičky bol zhotovený v rámci Programu rozvoja vidieka SR 2014 – 2020 a zo zdrojov EÚ a ŠR získala obec Pohorelá sumu 19 997, 42 €. Obec sa v tomto roku zapojila aj do projektu, ktorého cieľom bolo vybudovať cyklotrasu, ktorá by viedla cez Horehronie až po Muráň a obec žiadala o príspevok z fondov EÚ a ŠR nenávratný príspevok vo výške 30 549, 58 €, ktorý bol schválený.

Predchádzajúci graf 7 zobrazuje, že náklady a výnosy za sledované roky sú približne v rovnakej výške. Môžeme hodnotiť, že do roku 2019 sa krivky ich vývoja nepretli.

Graf 9 zobrazuje, že obci Pohorelá vo väčšine rokoch nášho sledovaného obdobia darilo. Od roku 2015 až do roku 2019 dosahovala obec výsledok hospodárenie v hodnotách nad nulou, čiže bol vykázaný zisk. Najlepší výsledok obec dosiahla v prvom roku, keď zisk bol vo výške 79 173,94 €. V nasledujúcich rokoch zisk klesal až v roku 2019 dosiahol hodnotu len 947,52 €. Najťažšie roky pre obec Pohorelá boli roky 2020 a 2021. V týchto rokoch obec zaznamenala vysokú stratu. Tento výsledok bol ovplyvnený aj situáciou, ktorú zapríčinila pandémia a pre obec spôsobila vysoké náklady. V roku 2022 obec dokázala vykázat pozitívny výsledok hospodárenia.

Graf 8 Výsledky hospodárenia obce Pohorelá za roky 2015 - 2022 v eurách
Vlastné spracovanie podľa výročných správ obce Pohorelá

3.5 Komparácia obce Pohorelá s ostatnými obcami okresu Brezno

V tejto časti je priestor venovaný porovnaniu obce Pohorelá s ostatnými obcami, ktoré sú súčasťou okresu Brezno. Táto podkapitola zobrazuje aj finančné zdravie obce počas sledovaného obdobia, t. j. od roku 2015 až do roku 2022. Pod okres Brezno spadá 29 obcí a z jednotlivých údajov o obciach bol vytvorený priemer, aby bolo možné porovnať hospodárenie obce Pohorelá v rámci okresu.

Finančné zdravie v tabuľke 7 je vypočítané na základe piatich hodnotiacich ukazovateľov, ktoré zachytávajú schopnosť obci hospodáriť. Stupnica od 0 do 6 predstavuje hodnotenie, ako udržateľne obce dokážu zaobchádzať so svojimi finančnými prostriedkami,

pričom hodnoty 0 - 1 sú chápané ako veľmi zlé hospodárenie a 5 - 6 ako to najlepšie možné hospodárenie.

Tabuľka 7 Finančné zdravie obce Pohorelá a obcí okresu Brezno za roky 2015 – 2022

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
obec Pohorelá								
celkové finančné zdravie	5,2	5,5	5,5	5,5	5,4	5,2	5,1	5,1
celkový dlh	5,9	6	6	6	6	5,9	5,9	5,9
dlhová služba	5,3	5,6	5,9	6	6	6	6	6
bilancia bežného účtu	4,2	4,5	4,4	4,2	4	3,4	3,1	3
záväzky po lehote splatnosti	5,5	6	6	6	6	6	6	6
záväzky aspoň 60 dní po lehote splatnosti	5,4	6	6	6	6	6	6	6
priemer obcí okresu Brezno								
celkové finančné zdravie	5,2	5,3	5,4	5,3	5,1	5,1	5	4,9
celkový dlh	5,8	5,8	5,7	5,7	5,4	5,4	5,3	5,4
dlhová služba	5,4	5,5	4,8	5,6	5,6	5,6	5,6	5,6
bilancia bežného účtu	3,9	4,1	5,2	4,1	3,9	3,8	3,7	3,2
záväzky po lehote splatnosti	5,9	6	6	6	6	6	6	6
záväzky aspoň 60 dní po lehote splatnosti	5,7	5,8	5,9	5,9	6	5,9	5,9	6

Vlastné spracovanie podľa údajov zverejnených na webovej stránke Hospodarenieobci.sk

Obec Pohorelá počas všetkých rokov, ktoré boli sledované, dosiahla výborné výsledky. Hodnotenie na stupnici sa vždy pohybovalo nad číslom 5, z toho vyplýva, že hospodárenie našej obci nevytvára závažné ťažkosti. Z hľadiska finančného zdravia mala obec najudržateľnejšie spravovanie finančných prostriedkov v rokoch 2016, 2017 a 2018. V týchto rokoch dosiahla skóre 5,5. Pri porovnaní s priemerom ostatných obcí v okrese Brezno je zrejmé, že obec dosahuje lepšie výsledky a je schopnejšia v hospodárení ako je daný vypočítaný priemer. Skóre finančného zdravia obce Pohorelá sa väčšinou pohybovalo v polovici v rámci hodnotenia finančného zdravia ostatných obcí a v priemere bola umiestňovaná na 13 až 14 mieste z 29 hodnotených obcí.

Ukazovateľ celkový dlh posudzuje stabilitu obcí po finančnej stránke. Na základe hodnôt, ktoré zobrazuje tabuľka, môžeme vidieť, že obce okresu Brezno a taktiež samotná

obec Pohorelá dosahuje vynikajúce výsledky, čo znamená, že obce sú veľmi stabilné a úvery schopné.

Dlhová služba najmenej ovplyvňuje finančné zdravie a má váhu len 10 %. Obce dosahujú skóre v priemere viac ako 5, z toho vyplýva, že dlhová služba je na nízkej úrovni a obce sú schopné prijímať návratne finančne výpomoci. Nižšia hodnota ako 5 bola zaznamenaná len v roku 2017, kedy percentuálne vyjadrenie dlhovej služby rástlo a s ním rástlo aj riziko, že obce nebudú schopné splácať svoje dlhy.

Odpočítaním bežných výdavkov od bežných príjmov a následným vydelením bežnými príjmami získame ďalší indikátor, ktorý sa nazýva bilancia bežného účtu a na základe tohto indikátora dokážeme posúdiť, či obci bežné príjmy vystačujú na financovanie svojho bežného chodu. Tento indikátor spomedzi ostatných má najnižšie hodnoty a najviac prispieva k zníženiu skóre celkového finančného zdravia. Obec Pohorelá v rokoch 2017, 2020, 2021 a 2022 dosahuje podpriemerné výsledky. Najnižšie skóre obcí bolo vypočítané v roku 2022 a Pohorelá mala výslednú hodnotu 5,5 %.

Predposledným z indikátorov, ktoré tvoria výsledné celkové finančné skóre je ukazovateľ s názvom záväzky po lehote splatnosti vo vzťahu k bežným príjmom. Tento indikátor je dôležité sledovať kvôli tomu, že ak výsledná vypočítaná hodnota presiahne 15 %, tak po splnení ešte jedného predpokladu bude potrebné vypracovať návrh na ozdravný režim. Napriek tomu tento ukazovateľ je len približný, a nie je určité, či sa zhoduje s kritériami, ktoré vyplývajú zo zákona. Z tabuľky je zrejmé, že obce nemajú žiadne výrazné problémy s uhrádzaním záväzkov. Obec Pohorelá aj ostatné obce okresu Brezno od roku 2016 dosahovali v priemere skóre 6.

Posledný indikátor zachytáva hodnotu záväzkov, ktoré neboli vyplatené 60 dní alebo viac ako 60 dní po lehote ich splatnosti. Ak obce nedokážu splatiť svoje záväzky do lehoty šesťdesiatich dní, tak naplňajú druhú podmienku pre vypracovanie návrhu ozdravného režimu. Obec Pohorelá počas celého sledovaného obdobia aj pri tomto indikátore dosahovala výborné výsledky. Hodnotenie priemeru obcí sa pohybovalo na stupnici nad číslom 5, čo značí, že obce okresu Brezno dokážu svoje záväzky splácať v lehote určenej.

3.6 Diskusia

Obec Pohorelá dosahovala výborné výsledky v hospodárení, a to najmä od roku 2015 do roku 2019, kedy výsledok jej hospodárenia bol zisk. V rokoch 2020 a 2021 sa obci až tak úspešne nedarilo a nevykázali pozitívny výsledok. Obec napriek tomu dokáže hospodáriť udržateľne a je zrejmé, že dokáže dosahovať ciele, ktoré si stanoví a je schopná plnenia svojich funkcií. Obec v sledovanom období rokov 2015 – 2022 dosahovala vysoké skóre finančného zdravia, ktoré sa vždy pohybovalo na stupnici od 5 do 6, čo znamená, že dosahuje výborné výsledky a hospodárenie jej nespôsobuje významne starosti.

Pohorelá dokáže získavať a produkovať zdroje a úspešne ich používa na financovanie projektov, ktoré vypracúva. Zdroje využíva na podporu a rozvoj obce v rôznych smeroch. Najviac finančných prostriedkov smeruje na podporu marginalizovaných skupín žijúcich v obci a snaží sa o zlepšenie podmienok pre život pre ľudí z tejto skupiny. Obec sa snaží dosiahnuť rozvoj v rámci komunity a jej cieľom je začleniť osoby do spoločenského života obce.

Obec vynakladá veľkú časť zdrojov na bežný chod obce, ale snaží sa získať finančné prostriedky aj na jej rozvoj. Obci sa podarilo za sledované obdobie rokov 2015 až 2022 získať mnoho príspevkov na jej zatraktívnenie a spríjemnenie prostredia pre obyvateľov, ale aj návštevníkov obce. Najvýznamnejším projektom pre obec za toto obdobie bolo získanie finančných projektov na renováciu budovy, ktorá bola do tej doby vo vlastníctve obce, ale obec sú nevyužívala a budova chátrala. Obec začala renováciou priestorov, ktoré mali slúžiť ako nové sídlo obecného úradu. Tento krok bol pre obec dosť závažný, pretože obecný úrad v predchádzajúcom období sídlil v priestoroch, ktoré neboli v jeho vlastníctve a bolo potrebné platiť vysoké nájomné. Týmto projektom obec zabezpečila zníženie výdavkov, nie len čo sa týka nájmu, ale nová budova je energeticky menej náročná. Rozloha tejto budovy je dostatočne veľká na zriadenie priestorov aj na iné účely. Aj v súčasnosti sa realizujú práce na jej prístavbách. Vznikol tu priestor na komunitné centrum s bezbariérovým prístupom, obradná sieň, miesto pre seniorský klub, ktorý v obci funguje. V tomto roku 2024 prebiehala rekonštrukcia ďalšej časti, v ktorej má vzniknúť miestnosť so zariadeniami a strojmi na cvičenia. Tento krok je pre obec správny a je veľmi dobré, že sa snaží podporiť svojich občanov, aby dbali na svoje fyzické zdravie. Takéto zariadenie v obci bolo potrebné, pretože bolo nutné za takýmto typom športu cestovať do susedných obcí alebo okresného mesta.

V budúcnosti by pre obec Pohorelá bolo vhodné zamerať sa viac na rozvoj cestovného ruchu, pretože sa nachádza na úpätí Nízkych Tatier a v blízkosti Slovenského rudohoria, čo prináša veľký potenciál pre prilákanie turistov. V tomto smere by bolo vhodné vybudovať prístupové cesty a parkovacie miesta pre návštevníkov obce, ktorý chcú spoznať okolie a vrchy, ktoré sa týčia nad obcou. Zároveň by bolo určite vhodné rozvinúť informačný systém a vybudovať smerovníky. Starostka obce potvrdila, že v súčasnosti sa snažia získať zdroje práve na tento systém, aby uľahčili orientáciu v obci a zvýraznili významné miesta.

V časti obce Pohorelská Maša sa v minulosti nachádzalo lyžiarske stredisko, ktoré bolo situované na severnom svahu vrchu Gindura, v terajšom období však stredisko nefunguje, preto by obec mohla uvažovať aj nad opätovným spustením do prevádzky. Na jej sfunkčnenie by však bol potrebný vysoký kapitál, a preto by bolo vhodné, keby si obec dala vypracovať projektovú dokumentáciu a snažila sa nájsť vhodných investorov.

Obec Pohorelá má bohatú históriu a kultúru, v obci sa používa nárečie, ktoré je veľmi unikátne a bolo predmetom mnohých výskumov. Existuje množstvo piesní a nápevov, ktoré by pre obec bolo vhodné pokúsiť sa zachovať a viac prezentovať. Možno zhodnotiť, že obec Pohorelá má amfiteáter, kde je možné realizovať vystúpenia a koncerty, ale len vo vhodnom počasí, ktoré v obci nie je stále, preto by našim odporúčaním pre obec bolo vybudovať v administratívnej budove priestor aj na takéto účely. Tento priestor by mohla aj prenajímať, napr. na organizovanie besied a rôznych posedení. Takouto formou by obec mohla získať ďalší nedaňový príjem.

Ďalším našim odporúčaním pre obec by bolo uvažovať aj nad zvýšením daňových príjmov, napriek tomu, že daňové príjmy tvoria veľkú časť bežných príjmov. Obec má určite priestor na zvýšenie miestnych daní. Sadzby miestnych daní obce Pohorelá v porovnaní so sadzbami susedných obcí sú najnižšie, tento fakt môže byť aj výhodou pre obec, ktorou by mohla prilákať nových obyvateľov, podnikateľov a turistov, ale taktiež je potrebné zohľadniť aj nevýhody, keďže s nízkymi sadzbami je náročné financovať verejné služby a projekty, ktoré by mohli zlepšiť životné podmienky v našej obci. Obec by mala prehodnotiť výšku sadzieb a prispôsobiť ju podľa potrieb a rozpočtu, aby zabezpečila trvalý a udržateľný rozvoj.

Odporúčané návrhy by mali priniesť pre obec pozitívny rozvoj. Podporou turizmu by mohla zabezpečiť skvalitnenie služieb pre návštevníkov obce, ale aj jej obyvateľov.

Záver

Bakalárska práca s názvom Rozpočtové hospodárenie obce mala priniesť bližšie informácie o vybranej obci. Obec, ktorá bola vybratá ako subjekt skúmania je obec s názvom Pohorelá, ktorá sa nachádza uprostred podolia Horehronie. Informácie zahŕňali najmä údaje o tom, ako obec hospodári, odkiaľ získava zdroje a ako ich umiestňuje.

Zámerom prvej časti práce bolo vysvetliť základné pojmy a definície. Popísaná bola základná definícia, a to čo znamená pojem obec. Pre bližšie pochopenie na čo slúži obec, boli vymenované a vysvetlené funkcie obce a bola zdôraznená dôležitosť vykonávania funkcie obce pre efektívny a udržateľný chod obce. V prvej časti sme sa venovali aj procesu tvorby rozpočtu, aké rozpočty musí obec zostavovať a aké pravidlá a zásady musí dodržiavať.

Obec Pohorelá patrí medzi obce, ktoré majú počet obyvateľov nižší ako 5000. Jej obyvateľstvo starne a taktiež bol zaznamenaný úbytok, ktorý je spôsobený najmä odchodom mladých ľudí, ktorí kvôli nedostatku pracovných miest musia opustiť obec. Pohorelá patrí medzi obce, ktoré sa nachádzajú vo vyšších nadmorských výškach a je 79. obcou zo všetkých obcí na Slovensku, čo značí, že podmienky na jej správu sú v určitých prípadoch náročnejšie.

V praktickej časti sme sa najmä zamerali na to akým spôsobom obec získava zdroje na financovanie svojich funkcií. Pri porovnaní bežných príjmov sme zistili, že najviac príjmov obec získava vo forme grantov a dotácií. Obec získava veľký objem príjmov do rozpočtu vo forme nenávratných finančných prostriedkov, o ktoré žiada v rámci projektov na rozvoj a podporu dediny a jej obyvateľov. Tieto nenávratné finančné prostriedky získava najmä z fondov Európskej únie a štátneho rozpočtu.

Porovnanie obce Pohorelá s ostatnými obcami, ktoré sa nachádzajú v okrese Brezno nám prinieslo informácie o tom, že naša obec dokáže svoje finančné prostriedky umiestňovať účelne a nachádza sa nad priemerom ostatných obcí. Obec dokáže splácať svoje záväzky v rámci doby splatnosti, a to značí o tom, že hospodárenie jej nespôsobuje žiadne výrazne problémy.

Na základe analýzy nákladov a výnosov sme zistili, že ich krivky v priebehu rokov rástli, čo je prirodzené. Krivka nákladov však v roku 2020 a 2021 bola nad krivkou výnosov, čo pre obec znamená, že výsledkom ich hospodárenia bola strata. Toto obdobie rokov 2020

a 2021 bolo však náročné pre viac obci, nakoľko obce museli hospodáriť v období pandémie, ktorá priniesla krízu pre celú spoločnosť.

V sledovanom období sa však obci darilo a podarilo sa im získať mnoho dotácií. Najvýznamnejším projektom bola rekonštrukcia a prestavba budovy, ktorá bola do tej doby vo vlastníctve obce, ale bola nevyužitá a chátrala.

Naším pozorovaním by sme obci odporučili zabezpečiť rozvoj cestovného ruchu, čím by obec mohla zabezpečiť nové pracovné miesta a zamedziť tak odchodu mladých ľudí.

Zoznam použitej literatúry

Knižné publikácie:

1. BALÁŽOVÁ, Eva a kol. *Miestna samospráva – základné princípy fungovania II.* 2. vyd. Nitra: GARMOND Nitra, 2015. 243 s. ISBN 978-80-89703-16-6.
2. HAMALOVÁ, Marta – BELAJOVÁ, Anna – ŠEBOVÁ, Miriam. *Komunálna ekonomika a politika.* Bratislava: Sprint dva, 2011. 260 s. ISBN 978-80-89393-38-1.
3. KONEČNÁ VEVERKOVÁ, Ingrid. *Ekonomické minimum hlavného kontrolóra.* 3. vyd. Bratislava: Wolters Kluwer SR, 2020. 332 s. ISBN 978-80-571-0109-3.
4. KONEČNÁ VEVERKOVÁ, Ingrid. *Ekonomické minimum starostu.* Bratislava: Wolters Kluwer SR, 2015. 339 s. ISBN 978-80-8168-173-8.
5. MEDVEĎ, Jozef – NEMEC, Juraj a kol. *Verejné financie.* Bratislava: Sprint dva, 2011. 640 s. ISBN 978-80-89393-46-6.
6. NEUBAUEROVÁ, Erika a kol. *Financie územnosprávnych celkov: praktikum.* Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM, 2009. 202 s. ISBN 978-80-225-2690-6.
7. NEUBAUEROVÁ, Erika. *Finančné aspekty decentralizácie verejnej správy.* Habilitačná prednáška. Bratislava, 2004. 33 s. Edícia: Habilitačné a inauguračné prednášky.
8. OLÁH, Michal – ŠIDELSKÝ, Ľubomír – CIBÁK, Ľuboš. *Finančná kontrola.* Bratislava: Wolters Kluwer SR, 2018. 367 s. ISBN 978-80-8168-870-6.
9. PEKOVÁ, Jitka. *Hospodaření a finance územní samosprávy.* Praha: Management Press, 2004. 376 s. ISBN 80-7261-086-4.
10. ŠKULTÉTY, Peter. *Základy verejnej správy.* Banská Bystrica: Fakulta politických vied a medzinárodných vzťahov UMB, 2001. 118 s. ISBN 80-8055-387-4.
11. ŽÁRSKA, Elena. *Komunálna ekonomika a politika.* Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM, 2007. 194 s. ISBN 978-80-225-2283-9.
12. ŽÁRSKA, Elena a kol. *Verejná správa.* Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM, 2016. 354 s. ISBN 978-80-225-4228-9.
13. ŽÁRSKA, Elena – PAPCUNOVÁ, Elena. *Komunálna politika.* 2. prepracované vyd. Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM, 2021. 180 s. ISBN 978-80-225-4927-1.

Elektronický dokumenty:

1. KOREŇOVÁ, Darina. *Vybrané kapitoly z verejných financií II*. Košice: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach Vydavateľstvo ŠafárikPress, 2022. 122 s. ISBN 978-80-574-0104-9. (e-publikácia) – dostupné na <https://unibook.upjs.sk/sk/verejna-sprava/1671-vybrane-kapitoly-z-verejnych-financii-ii>
2. PALÚŠ, Igor. *Obecné zastupiteľstvo v systéme miestnej samosprávy*. In *Studia Prawnoustrojowe*. Olsztyn: Wydawnictwo Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, 2013. 12 s. ISSN 1644-0412 – dostupné na https://bazhum.muzhp.pl/media/files/Studia_Prawnoustrojowe/Studia_Prawnoustrojow_e-r2013-t-n21/Studia_Prawnoustrojowe-r2013-t-n21-s121-131/Studia_Prawnoustrojowe-r2013-t-n21-s121-131.pdf

Odborné časopisy:

1. KONEČNÁ VEVERKOVÁ, Ingrid. Pravidlá rozpočtovej zodpovednosti a návratné zdroje financovania obce. In *Právo pre ROPO a obce v praxi: mesačník plný odborných informácií pre rozpočtové, príspevkové organizácie a obce*. Bratislava: Wolters Kluwer, 1.7. 2015, roč. 2015, č. 7-8. ISSN 1337-7523.

Právne normy:

1. Nariadenie vlády č. 668/2004 Z. z. Nariadenie vlády Slovenskej republiky o rozdeľovaní výnosu dane z príjmov územnej samospráve
2. Ústavný zákon č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky
3. Zákon č. 369/1990 Zb. Zákon Slovenskej národnej rady o obecnom zriadení
4. Zákon č. 564/2004 Z. z. Zákon o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov
5. Zákon č. 582/2004 Z. z. Zákon o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady
6. Zákon č. 583/2004 Z. z. Zákon o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov